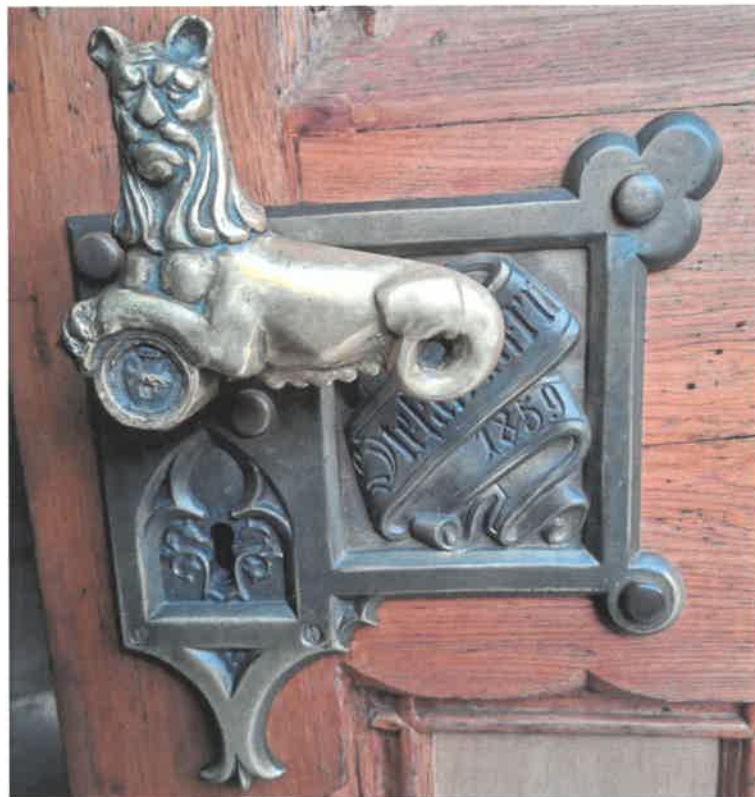

PÁLYÁZAT

A BUDAPEST I. KERÜLETI TOLDY FERENC
GIMNÁZIUM IGAZGATÓI MUNKAKÖRÉNEK
BETÖLTÉSÉRE

2026

Perger Zoltán

Perger Zoltán

TARTALOM

BEVEZETÉS	3
Út a Toldyhoz	5
A Toldyban	5
Korszakhatáron	7
VEZETŐI PROGRAM	9
Az iskola szervezete	9
Az oktatási munka eredményessége	12
A nevelő munka eredményessége	24
Az iskolai élet további aspektusai	29
Személyi feltételek	35
Technikai feltételek	38
Külső kapcsolatok	40
Összegzés	44
MELLÉKLETEK	46
Szakmai önéletrajz	46
Nyilatkozat I.	49
Nyilatkozat II.	50
Erkölcsei bizonyítvány	51
Diplomamások	52
Munkáltatói igazolás	53

„Álljanak fenn e csarnokok – melyek e kő fölé fognak boltozódni – e komoly idők emlékeként messze századokig, s a szellem, mely őket átlengi, legyen mindenkor (...) a hazaszeretet, a polgári erény, a haladás, az egyetértés és a béke szelleme.”

Részlet az iskola épületének alapkövébe helyezett szövegből¹

Bevezetés

2008 nyarán állásinterjúra érkezve jártam először a Toldy Ferenc Gimnázium épületében. A történelemtanár szívét megdobogtató bélietes kapu oldalában (a rossz tanuló szobra alatt) Feri bácsi, a portás ült a friss levegőn, joviálisan üdvözölt, és útba igazított az igazgatói iroda felé. A kapun belépve megláttam a portásfülke bejárata feletti, ódon betűkkel vésett feliratot: „Kapus”. Ekkor az az érzésem támadt, hazaérkeztem.

Érzések ide vagy oda, „beköltözésemre” végül csak egy évvel később került sor, de ezt nem bánom különösebben, mivel az első általam tanított osztályokkal folytatott munka csak megerősített abban, hogy jó helyre kerültem, ha úgy tetszik, otthonra találtam (persze valószínűleg így lett volna egy évvel korábban is, legfeljebb más diákokkal).

Egyszóval valamiért megfogott a hely és szelleme tulajdonképpen még azelőtt, hogy alaposabban megismerkedtem volna a nevelőtestülettel, a Toldy múltjával, és felfedeztem volna a szellemiséget tükröző ezernyi apró-cseprő részletet (az épület „titkai”, az osztályszínijátékos fesztivál, Toldy Akadémia, táborok, nem sorolom, nagyon hosszú lenne a lista). Az azóta eltelt hosszú évek alatt rengeteg dolgot tudtam meg a Toldyról kollégák elbeszéléséből, az iskola történetét tárgyaló könyvből,² és nagyon sok emlékezetes élményben volt részem a Toldyban, de érzéseim mit sem változtak (legfeljebb erősödtek). Olyannyira nem, hogy 2018 óta nemcsak toldys tanár, de (büszke) toldys szülő is vagyok: sok más kollégához hasonlóan az én gyermekeim is a Toldy tanulói lettek. Lányom 2024-ben érettségizett, fiam pedig hamarosan már ugyancsak az öregdiákok táborát fogja gyarapítani (idén jár a 11. évfolyamra).

Most, hogy a Toldy új korszak előtt áll, az iskolában alighanem mindenkiben felmerült a kérdés: hogyan és merre lép tovább az iskola? Talán az is megfogalmazódott néhányakban vagy sokakban (szülőben, tanárban, diákban egyaránt): van-e, amivel hozzájárulhatok én

¹ A Budapest 1. kerületi Toldy Ferenc Gimnázium pedagógiai programja, 9. p.
<https://toldyginnazium.hu/uploaded/downloadables/pp24-2024-06-26-12-46.pdf>. Letöltés: 2026. március 2.

A címlapon látható fotó saját alkotásom.

² Buzinkay Géza: Iskola a lovagvárban. A Toldy Ferenc Gimnázium 150 éve. Toldy Ferenc Gimnázium, Budapest, 2005.

is ehhez az új korszakhoz, és ha igen, milyen formában? Én sem voltam ezzel másként. Hosszas gondolkodás után jutottam el a magam válaszáig. Ezen válaszok nyomán írtam meg az alábbiakat: vezetői programomat.

„A csepp kivájja a követ.”

Ovidius

Út a Toldyhoz

Itt csak röviden ismertetném ezt az időszakot, mivel a szakmai önéletrajzban részletesebben is írok róla. 1997-ben szereztem földrajz-történelem szakos diplomát az ELTE Tanárképző Főiskolai Karán. 1998-ban kezdtem dolgozni a budapesti Arany János Általános Iskola és Gimnáziumban, kezdetben szaktanárként, majd 1999-től osztályfőnökként is. 2003-ban végeztem el az ELTE Bölcsészettudományi Karán a történelem szakot. Ezután már az iskola gimnáziumi részében is tanítottam.

A 2006-2007-es tanévben egy évig a Kincsház alapítványi iskolahálózat egyik tagiskolájában voltam igazgatóhelyettes. Az iskolahálózat a tanév végén pénzügyi okokból összeomlott, így a következő években egy e-learninggel foglalkozó informatikai cégnél dolgoztam, emellett kétszer fél évet tanítottam a (jelenlegi nevén) Bartók Béla Zeneművészeti és Hangszerészképző Gyakorló Szakgimnáziumban.

A Toldyban

2009-től tanítok történelmet a Toldyban, 2010 óta osztályfőnök is vagyok, harmadik toldys osztályom idén a 10. évfolyamra jár. Emellett csaknem tíz évig voltam az iskola honlapjának szerkesztője, továbbá 2019 óta töltöm be a Toldy Ferenc Alapítvány kuratóriumának elnöki posztját. 2018-ban léptem Pedagógus II. fokozatba, 2021 óta vagyok mesterpedagógus, második mesterpedagógusi ciklusom idén indult.

Több, mint egy évtizede veszek részt történelem tantárgyból emelt szintű érettségizetésben Budapesten és Pest megyében javítótanárként és tantárgyi bizottsági tagként egyaránt. Tapasztalataim nagyban segítik saját tanítványaim felkészítését, hiszen a sok kijavított érettségi feladatlap és még több meghallgatott felelet számos következtetés levonására nyújt alkalmat, amelyek alapján saját felkészítési módszerem tudom fejleszteni, másrészt a vizsgáztatás lehetőséget biztosít véleménycserére más iskolákból érkező kollégákkal, akiknek vizsgáztatási tevékenységéből, attitűdjéből is sokat lehet tanulni.

2015-ben lettem szakvizsgázott pedagógus, közoktatási vezető szakirányon. Elsősorban azért választottam ezt a szakirányt, mivel a másik lehetőség, a mentortanári kevésbé vonzott. Ezek után nem csoda, hogy amikor diplomaszerezésem után nem sokkal felmerült, hogy hallgatókat kéne fogadnom, először kissé húzódoztam a lehetőségtől.

Miután elvállaltam, persze hamar felismertem a mentortanárság előnyeit. A hallgatók gyakorlatának irányítása saját tanítási gyakorlatom újragondolására készített. Gyakran fordul elő, hogy egy-egy tananyag megtanítására más, az általam megszokottól eltérő szempontok alapján építenek fel egy-egy órát, új forrásokat hoznak, új feladattípusok segítségével teszik élményszerűbbé a didaktikai folyamatot. És természetesen tevékenységük felügyelete, óraterveik átnézése, óráik figyelemmel kísérése során esetleges tévedéseik észrevétele, kijavítása is komoly és felelősségteljes feladat. Egyszóval ma már egész másként tekintek a mentortanári szerepre, és különösen nagy örömeimre szolgál, ha igazi tehetséggel dolgozhatok együtt. Ha nem tévedek, idén már a hetedik (jellemzően vagy az Eötvös Loránd Tudományegyetemről, vagy a Pázmány Péter Katolikus Egyetemről érkező) hallgatónak vagyok a mentora. Megtiszteltetés, hogy legutóbbi, a 2024-2025-ös tanévben mentorált hallgatómat idén már kollégaként üdvözölhettem a tanárban.

Pályafutásom során a jelenlegi a huszonharmadik tanév, amelyben osztályfőnöki szerepkörben is dolgozom. Azt gondolom, az osztályfőnökség sok szempontból a pedagógiai munka csúcsa. Közhely, hogy pedagógusként nemcsak tanítunk, hanem nevelünk is. És nemcsak az osztályzatokkal, szükség esetén fegyelmezővel, konkrét javaslatainkkal stb., hanem minden mondatunkkal, minden cselekvésünkkel példát mutatunk, amelyet kamaszkorban lévő diákjaink olykor elfogadnak, néha (sokszor?) pedig láznak ellene. Mindkettő révén válnak valamilyenné.

Különösen így van ez osztályfőnökként. Irányt mutatunk, hogyan kell, hogyan lehet egy közösségben létezni, annak hasznos tagjává válni. A Toldy ráadásul hat évfolyamos gimnázium, így a gyerekek egyrészt hosszabb ideig „formálhatók”, másrészt fiatalabb kortól nevelhetjük őket, így mindez több lehetőséget teremt az osztályfőnök számára, hogy példamutatással és (sok-sok türelemmel...) nevelve a tanulókat, kivárhassa az időt, míg célt ér. Igyekeztem és igyekszem segíteni osztályaim tagjait abban, hogy mindenki megtalálhassa helyét, feladatát a közösségben. Feladatomban tartottam, és ma is tartom, hogy meghallgassam problémáikat (ha megtiszteltek/megtisztelnek velem), és segítek elsimítani konfliktusaikat. Sokszor embert próbáló, de nagyszerű feladat, így érzem 23 évnyi osztályfőnöki munka után is.

Céлом mindig az volt, hogy kibontakoztathassa tehetségét és kreativitását mindenki, hogy a közösség hasznára lehessen közvetve vagy közvetlenül, miközben magam inkább csak szükség esetén avatkoztam be. Talán elmondhatom, hogy az osztályaim által létrehozott

programok, amelyek között van olyan is, amelyről bizvást lehet állítani, hogy egy hagyományokban már amúgy is gazdag iskolában is képes volt új hagyományt teremteni (gondolok itt a karácsonyi süteményosztásra, amelyet kitalálása óta idén már a negyedik osztály fog folytatni), nem is beszélve az osztályszínjátszó fesztiválokra nyújtott nagyszerű, akár sokáig emlékezetes előadásokról, igazolják álláspontom helyességét.

Korszakhatáron

Porogi András több mint három évtizedig töltötte be a Toldy igazgatói pozícióját. Egy ilyen hosszúra nyúlt igazgatói regnálás után óhatatlan, hogy a stabilitáshoz hozzászokott közösségben bizonytalanság keletkezik. Hiszen új kezdetet jelent a helyzet. Merre tovább? – merülhet fel mindenkiben. És bár ezt a kérdést egy önreflexióra képes közösség újra és újra felteszi, egy új korszak kezdetén különös fontossággal bír a megfelelő válasz megtalálása.

Természetesen az új vezetőnek kell, hogy legyenek elképzelései az iskola jövőjét érintő kérdésekben. Nem elszakadva a megelőző időszakról, a Toldy hagyományaitól, hanem azokra építve kell megtalálnia a továbblépés útját. És nem is egyedül. Nem feladata akarátát ráerőszakolnia a közösségre, pusztán biztosítania kell a nyílt és őszinte párbeszéd lehetőségét víziójának és a közösség véleményének egyeztetése során.

Imént említettem az osztályfőnöki szerepkört. Egy iskola vezetése természetesen jóval összetettebb, és sok szempontból más feladat. Az attitűdöt azonban, hiszem, itt is lehet, és szeretném is alkalmazni. Fontosnak gondolom, hogy – mint eddig – minden tanár minél inkább bontakoztathassa ki kezdeményezőképességét és tehetségét, és természetesen nemcsak a tanórákon, hanem az iskola és a közösség életének minél nagyobb szejletében. Magam csak támogatni szeretném őket ebben. Annál is inkább, mivel az igazgatónak amúgy sem a „mikromenedzsment” a feladata. Nem lehet célja minden apró részletkérdéssel foglalkozni, minden folyamatot személyesen levezényelni, nem feladata elveszni a részletekben. Fontos, hogy megbízzon munkatársaiban (bármely poszton is szolgálják az iskolát), hogy a rájuk bízott feladatokat megfelelően végzik el, magának elsősorban az irányítási és az ellenőrzési feladatokat kell fenntartania, és csak szükség esetén közbelépnie.

Rendkívül fontos számomra az iskola (később még részletesebben érintett) hagyományainak továbbvitele, legyenek azok régiek vagy viszonylag újak. Hiszen, ha egy esemény, program stb. képes volt hagyománnyá válni egy ilyen sok hagyománnyal

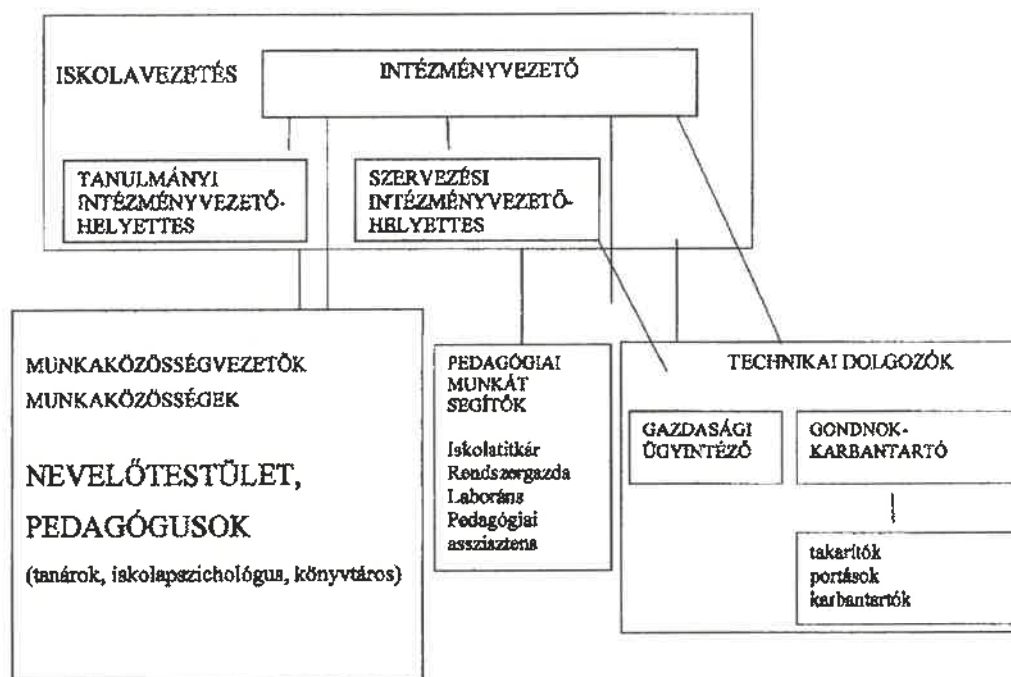
rendelkező iskolában, az már önmagában jelzi értékét. Önhittség lenne persze azt gondolni, hogy a hagyományok továbbélése egy személyen múlik. Ehhez szükség van a Toldy teljes közösségére: (jelenlegi és öreg)diákokra, tanárookra, szülőkre. Az igazgató szerepe mindössze annyi, hogy óvja, és – ha érez magában erre erőt – megpróbálja gyarapítani őket, valamint, hogy bátorítson mindenkit ugyanerre. Semmiképp sem szabad mindebben csak saját véleményére alapoznia, a folyamatban teret kell engednie a toldys közösség véleményének és javaslatainak.

Mindenekelőtt pedig múlhatatlanul fontosnak gondolom a Toldy jövőjében az iskola legendás igazgatójának, Pataki Gyulának a nevéhez köthető, és Porogi András igazgatósága alatt is élő attitűd, a gyerekközpontúság, a humánus gondolkodásmód és a szabad szellem további fenntartását, sőt erősítését.

Vezetői program

Az iskola szervezete

Az iskola szervezeti és működési szabályzata az alábbi ábrával szemlélteti a szervezet felépítését. Jól látható az egyes feladatkörök szerepe és összefüggéseik.³

1. ábra A Toldy Ferenc Gimnázium szervezete

A vezetőség

Az intézményvezető és helyetteseik alkotják az iskolavezetést, a tanulmányi intézményvezető-helyettes felügyeli a munkaközösségvezetők és a munkaközösségek tevékenységét, a szervezési intézményvezető-helyettes pedig a pedagógiai munkát segítőket és a technikai dolgozók munkáját irányítja közvetlenül. Bár az ábra nem tartalmazza, létezik az ún. kibővített iskolavezetőség is, amely az iskolavezetés mellett a munkaközösségvezetőkől áll, és alapvetően véleményezési és javaslattevési jogai vannak.⁴

³ Budapest I. kerületi Toldy Ferenc Gimnázium Szervezeti és Működési Szabályzata (a továbbiakban: SZMSZ), 7. p. <https://toldyginnazium.hu/uploaded/downloadables/szmsz-i-2022-08-26-13-31.pdf>
<https://toldyginnazium.hu/uploaded/downloadables/szmsz-ii-2022-08-26-13-32.pdf>. Letöltés: 2026. február 20.

⁴ SZMSZ, 8-9. pp.

A munkaközösségek

Az iskolában kilenc munkaközösség működik. Feltűnő, hogy a digitális kultúra tantárgy egyikhez sincsen besorolva. Jelenleg négy (részben óraadó) kolléga is tanítja a tantárgyat, azonban még ez sem elégséges ahhoz, hogy önálló munkaközösséget hozzanak létre (mivel ennek minimumát a köznevelési törvény és ennek nyomán az SZMSZ is öt főben határozza meg). Ugyancsak feltűnő az erkölcstan tantárgy hiánya is. Ezt jellemzően magyar- és történelemtanárok tanítják.⁵

Az osztályfőnökök szerepe

Már érintettem az osztályfőnöki munka fontosságát. Az osztályfőnöknek számos feladata van osztálya életében az adminisztratív teendőkön túl. Igyekszik minél jobban megismerni osztálya tagjainak személyiségét, segíteni az osztályközösség kialakulását (pl. az általa szervezett programokon keresztül). Ifjúságvédelmi feladatokat lát el, a hátrányos helyzetű tanulók helyzetét figyelemmel kíséri, szükség esetén együttműködik az iskolapszichológussal stb.⁶

Más szempontból is különösen fontos a szerepe. Sok szempontból az iskola „arca” a szülők felé. A Kréta e-naplóban vagy e-mailben írt üzenetekkel ő tájékoztatja a szülőket szükség esetén.⁷ Szülői értekezletet tart, együttműködik az osztály szülői munkaközösségével.⁸

Összegezve az osztályfőnökök feladatai számosak, felelőségük hatalmas. Nem meglepő, hogy bár az utóbbi időben anyagi elismertségük javult, nem mindig egyszerű az új osztályfőnökök kiválasztása (régábban az iskolában dolgozó kollégákat hallottam nosztalgiaiával emlegetni, hogy korábban még ki kellett érdemelni a feladatot). Természetesen ebben szerepet játszik a tanári kar később tárgyalandó összetétele is. Egyrészt életkori okokból, hiszen van, aki pályafutása vége felé közeledve már nem szeretne osztályfőnökséggel járó extra feladatokat vállalni, másrészt a fiatalabb kollégák alacsony aránya miatt, továbbá az is szerepet játszik, hogy a részállású kollégák közül se mindenki tudja a feladatot elvállalni, tekintetbe véve, hogy más kenyérkereső foglalkozásuk terhére tudnák csak végezni az osztályfőnöki teendőket.

---

⁵ 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről, 71. §, <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100190.tv> (letöltés ideje: 2026. február 20.), valamint SZMSZ, 9. p.

⁶ SZMSZ, 38-39. pp.

⁷ SZMSZ, 16. p.

⁸ SZMSZ, 38. p.

Elképzelések

Az iskolavezetés szerkezete igazodik a Porogi András igazgatósága alatti személyi összetételéhez, annak tagjainak karakteréhez. Az összetétel azonban életkori okokból idővel óhatatlanul változni fog. Ennek nyomán érdemes lehet végiggondolni a szerepkörök módosítását a személyi változások függvényében.

Az iskolavezetés átalakításának vannak további szempontja. Az egyik a kor. A megelőző két, hosszú távon regnáló igazgató fiatalon került az igazgatói székbe. Az ő fiatal életkorukkal, mi tagadás, én már nem dicsekedhetem. Mégis remélem, hogy képes leszek új lendületet adni a Toldy következő korszakának. De ebben egyáltalán nem lenne hátrányos az iskolavezetés „fiatalítása”, a már említett szükségszerű változtatás során. Természetesen meg kell találni az egyensúlyt a fiatal(abb) korból adódó dinamikusabb gondolkodásmód és a szükséges tapasztalat között.

A másik szemponthoz érdemes egy pillantást vetni a kollégák nemek szerinti megoszlására. Az 54 tanárból 35 nő és 19 férfi, ami azt jelenti, hogy bár magasabb arányban dolgoznak férfiak a Toldyban, mint a pedagógusok között országosan, de ettől még a tanári karban egyértelműen kisebbségben vannak. Ugyanakkor már több mint egy évtizede nem dolgozott az iskolavezetésben női kolléga. Persze se nem szükség-, se nem célszerű egyedül ennek alapján dönteni, de mindenesetre érdemes lehet megfontolni ezt a szempontot is.

Mindenképp érdemes a digitális kultúra tantárgyat tanító tanárok bevonása valamely munkaközösség munkájába. Ugyanígy az erkölcsant tanító tanárokat is csatlakoztatni kell az egyik munkaközösséghez (például a társadalomtudományi munkaközösség munkájába kapcsolódhatnak be).

Az osztályfőnökök kiválasztásánál számos szempontot kell érvényesíteni. A felvételi folyamat kapcsán még érintem a témát, de itt is foglalkoznék néhány szemponttal. A legkényelmesebb az lenne, ha többen is jelentkeznének, sajnos azonban ez nem minden évben van így. Lehetőleg nem pályakezdőre kell bízni a feladatot, hiszen a pályakezdés önmagában is nagy teher, és a túlzott terhelés esetleg végül elriaszthatja a fiatal és tehetséges kollégákat a pályától (sajnos volt már erre példa). Talán a legszerencsésebb, ha fiatal és lendületes, de már több évnyi tapasztalattal rendelkező kollégákra (is) lehet támaszkodni a kérdésben.

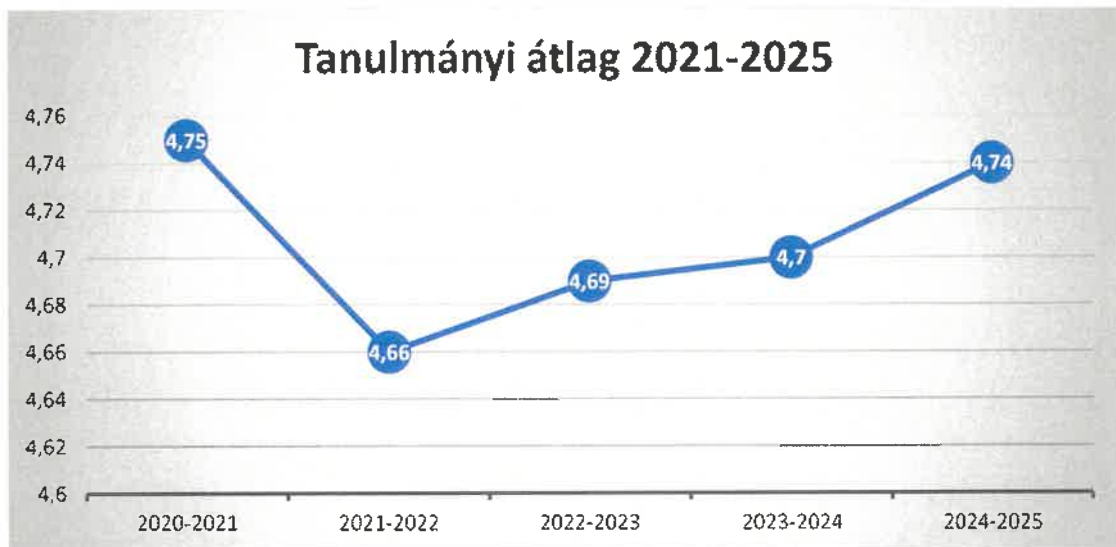
„Ahogyan ma tanítunk, olyan lesz a holnap.”
Szent-Györgyi Albert

Az oktatási munka eredményessége

A Toldy már évtizedek óta az ország legeredményesebb iskolái közé tartozik. Ezt számos mutató is alátámasztja, az alábbiakban ezeket tekintem át.

A tanulmányi átlag

Az iskola 2021-2025 közötti tanulmányi átlagát az alábbi ábra mutatja be.

2. ábra Az iskolai tanulmányi átlag alakulása 2021-2025⁹

Az átlag viszonylag szűkös, egy tizeden belüli tartományban változott az elmúlt években. A 2020-2021-es tanév összehasonlíthatóságát csökkenti, hogy ennek a tanévnek a nagy részében a 9-12. évfolyamok a Covid19 világjárvány miatt digitális oktatásban vettek részt. Az azóta eltelt években az átlag növekedést mutat, az idei félévi átlag (4,725) nyomán nem elképzelhetetlen a tanév végéig az esetleges további kismértékű növekedés. A magas átlag mutatja, hogy tanulóink döntő többségének jó képességei mellett igénye is van a magas színvonalú tanulmányi munkára.

Érettségi eredmények¹⁰

Vitathatatlan, hogy az érettségi eredmények jól tükrözik egy iskola munkájának eredményességét. A tanulók – saját érdekeik miatt is – jellemzően motiváltak és

⁹ Az adatok a Kréta tanév végi statisztikáiból származnak.

¹⁰ Az érettségi eredmények adatainak forrásai:

1. Toldys eredmények:

<https://kir.oktatas.hu/kirlist.show/erettsegi/035220/001/2021>

<https://kir.oktatas.hu/kirlist.show/erettsegi/035220/001/2022>

képességeikhez mérten felkészülten vesznek részt a vizsgákon, így az érettségik jól mutatják a hat év alatt elsajátított tudásukat és kompetenciáikat. A Toldyban az eredmények jellemzően kiválóak, általában a tanulóknak több, mint fele kitűnőre vizsgázik, és nagy többségük tesz emelt szintű vizsgát vagy vizsgákat.

Az eredmények nehezen vizsgálhatók önmagukban, hiszen az egyes érettségik nehézsége évről évre változhat, illetve 2024-ben az érettségi rendszer is megváltozott, ezért a Toldy teljesítményét érdemes összevetni a többi iskola által nyújtottal. Alább néhány diagramon mutatjuk be a Toldy előző öt tanévi érettségi eredményeit, összevetve a budapesti és az országos eredményekkel. A teljesség igénye nélkül, csak a kötelező tantárgyak eredményeivel foglalkozunk, továbbá ábrázoltuk még az emelt szintű biológia és kémia eredményeket is, mivel ezeket viszonylag nagy létszámban teszik le toldys diákok.

Először a középszintű eredmények láthatók.

<https://kir.oktatas.hu/kirlist.show/erettsegi/035220/001/2023>

<https://kir.oktatas.hu/kirlist.show/erettsegi/035220/001/2024>

<https://kir.oktatas.hu/kirlist.show/erettsegi/035220/001/2025>

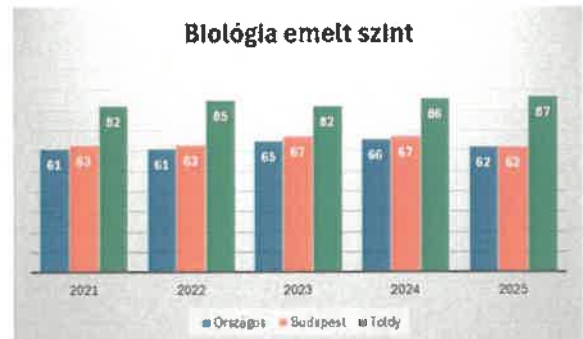
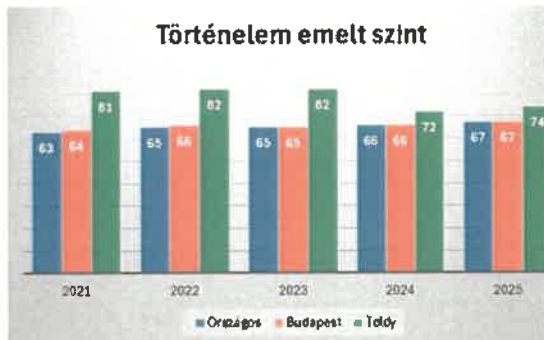
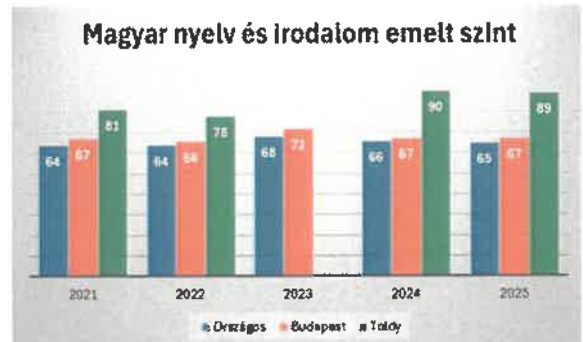
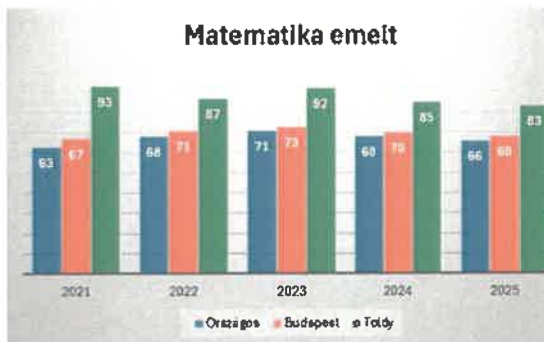
2. Budapesti, valamint országos eredmények:

<https://www.ketszintu.hu/publicstat.php>

3. ábra Középszintű érettségi eredmények 2021-2025

Az emelt szintű érettségeket bemutató diagramok az alábbiak.

4. ábra Emelt szintű érettségi eredmények 2021-2025

A diagramokból kiolvasható, hogy a Toldy eredményei minden tárgyból minden évben mindkét szinten lényegesen jobbak az országos és a budapesti átlageredményeknél is. Az emelt szintű biológia érettségik egyenletesen magas színvonala figyelmet érdemel, viszont az is, hogy az utóbbi két évben a matematika és a történelem esetében a különbség kisebb a Toldy javára, mint korábban. Megjegyzendő, hogy egy-egy évben legalább tíz tanuló jellemzően csak biológia, matematika és történelem tantárgyból érettségizik emelt szinten (az idegen nyelvek mellett), és ez sem feltétlenül nagyon magas szám, az alacsonyabb esetszámok miatt pedig a hullámzás valószínűsége eleve magasabb, így a következtetések levonásánál óvatosnak kell lenni.

Kompetenciamérések

Helyhiány miatt nem elemzem részletesebben a kompetenciamérések eredményeit, csupán néhány jellemzőre és tendenciára hívnám fel a figyelmet. Mivel a Toldy eredményei minden évben jócskán meghaladják az országos átlagot, ezért elsőként a hat évfolyamos gimnáziumok eredményeivel vetem össze a helyi matematika és szövegértés átlagokat a 10. évfolyamon.¹¹

¹¹ A kompetenciamérések eredményei megtalálhatók:

<https://okm.kir.hu/fit2/Jelentes/FeladatellatasiHelyiJelentes?omkod=035220&fhelySorsz=1>

Az egyes tanévek eredményei:

2022:

Országos kompetenciamérés 2022. Matematika. Feladatellátási helyi jelentés. 10. évfolyam :: 6 évfolyamos gimnázium. Budapest I. Kerületi Toldy Ferenc Gimnázium, 4. p.

<https://okm.kir.hu/fit2/Jelentes/JelentesLetoltes?parentId=13260&eljaras=15&tipus=3>

Országos kompetenciamérés 2022. Szövegértés. Feladatellátási helyi jelentés. 10. évfolyam :: 6 évfolyamos gimnázium. Budapest I. Kerületi Toldy Ferenc Gimnázium, 4. p.

<https://okm.kir.hu/fit2/Jelentes/JelentesLetoltes?parentId=13262&eljaras=15&tipus=3>

2023: Országos kompetenciamérés 2023. Feladatellátási helyi jelentés. Összefoglalás. Budapest I. Kerületi Toldy Ferenc Gimnázium. 2. p.

<https://okm.kir.hu/fit2/Jelentes/JelentesLetoltes?parentId=16736&eljaras=16&tipus=7>

2024: Országos kompetenciamérés 2024. Feladatellátási helyi jelentés. Összefoglalás. Budapest I. Kerületi Toldy Ferenc Gimnázium. 3. p.

<https://okm.kir.hu/fit2/Jelentes/JelentesLetoltes?parentId=20545&eljaras=17&tipus=7>

	2022		2023		2024		2025	
	Toldy	6 évfolyamos gimnáziumok	Toldy	6 évfolyamos gimnáziumok	Toldy	6 évfolyamos gimnáziumok	Toldy	6 évfolyamos gimnáziumok
Matematika	1920	1829	1778	1816	1879	1779	1993	1814
Szövegértés	1861	1774	1732	1763	1837	1931	1931	1738

5. ábra A kompetenciamérések átlageredményei 10. évfolyamon, 2022-2025

Mint látható, egy év (2023) kivételével minden évben jobb eredményt értek el a Toldy tanulói a hat évfolyamos gimnáziumok átlagánál. A 2023-as év gyengébb eredmény emiatt mindenképpen feltűnő, ráadásul – mint azt látni fogjuk – a legismertebb iskolai rangsorban is visszaesést okozott. Alapos vizsgálat derítette ki ennek okát: a tanulók jelentős része nem vette komolyan a mérést.

Nem könnyű a tanulókat a kompetenciamérés tekintetében motiválni, hiszen az érettségikkel szemben (helyesen) semmilyen közvetlen és közvetett következménye sincs a tanulók számára eredményeiknek, ráadásul négy egymást követő napon vesznek részt a méréseken, és ezek monotonitása aligha segíti az érdeklődés és a figyelem fenntartását, valamint az online mérések sem biztos, hogy mindenkit a feladatok elmélyült megoldására sarkallnak a válaszok mechanikus kattintgatása helyett. Ugyanakkor fontos lenne, ha a tanulók képességeik maximumán teljesítenének. Egyrészt a mérések így tudnak releváns képet nyújtani akár a helyi, akár az országos döntéshozók számára a teendők tekintetében, másrészt a különböző gimnáziumi rangsorok összeállításánál is figyelembe veszik az eredményeket. Az első szemponttól nem egyszerű feladat meggyőzni a mérések résztvevőit, a másodiktól talán könnyebb, amennyiben a tanulók elkötelezettek iskolájuk iránt.

A 2025-ös kompetenciamérésen a Toldy a 10. évfolyama a legjobb eredményt érte el országosan.¹² Ez nemcsak azért örömteli, mivel az eredmény „visszaköszön” a rangsorokban, hanem elsősorban azért, mert megmutatja, hogy a toldys diákok azonosulni tudtak a gimnázium érdekeivel – miután erre a szempontra az iskolavezetés felhívta a figyelmüket.

2025:

Országos kompetenciamérés 2025. Matematika. Feladatellátási helyi jelentés. 10. évfolyam :: 6 évfolyamos gimnázium. Budapest I. Kerületi Toldy Ferenc Gimnázium, 4. p.

<https://okm.kir.hu/fit2/Jelentes/JelentesLetoltes?parentid=200679&eljaras=18&tipus=3>

Országos kompetenciamérés 2025. Szövegértés. Feladatellátási helyi jelentés. 10. évfolyam :: 6 évfolyamos gimnázium. Budapest I. Kerületi Toldy Ferenc Gimnázium, 4. p.

<https://okm.kir.hu/fit2/Jelentes/JelentesLetoltes?parentid=200684&eljaras=18&tipus=3>

A letöltés dátuma minden esetben: 2026. március 7.

¹² Az MCC által 2025 őszén összeállított rangsor szerint. Molnár Péter igazgató úr szíves közlése.

Azt, hogy a javulás nemcsak a tavalyi 10. évfolyam tanulóira vonatkozott, mutatják például az egy évvel fiatalabb évfolyam alább ábrázolt matematikaeredményei is (fentről lefelé haladva: 2023-2025 között).

6. ábra A 2024-2025-ös tanév 9. évfolyamos tanulóinak matematikaeredményeinek változásai 2023-2025 között. Az ábrák a tanulói képességszintek százalékos megoszlását mutatják. Az egyes színek jelentése: szürke: nem jelent meg; utána balról jobbra a színek az egyes képességszinteknek felelnek meg a harmadiktól a hetedikig.¹³

A javulás valószínűleg nem magyarázható pusztán a fejlődéssel. Feltűnő a hatodik és különösen a hetedik képességszint arányának „megugrása”, valamint az alacsonyabb képességszintek arányának csökkenése (már 2024-ben, ugyanakkor ebben az évben a tanulók magas hiányzási aránya nehezíti az összehasonlítást).

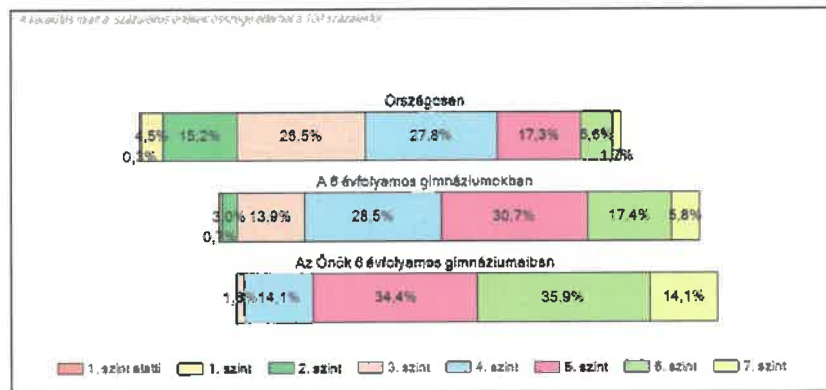
Remélhetőleg az idén és a következő években is hasonló attitűddel írják meg diákjaink a kompetenciaméréseket, részben azért is, mivel sikerünk és oka aligha kerüli el más iskolák figyelmét. A fiatalabb korosztályok alább ábrázolt eredményei mindenesetre biztatóak.

¹³ Az első két diagram: https://okm.kir.hu/meres_igy/home.

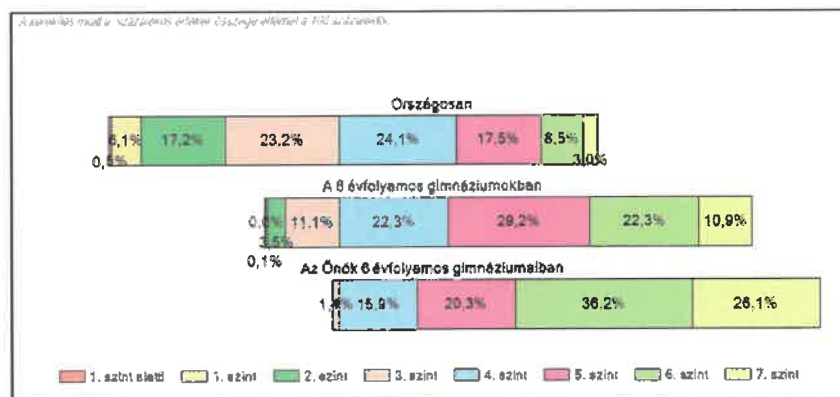
A harmadik: Országos kompetenciamérés 2025. Matematika. Feladatellátási helyi jelentés. 9. évfolyam :: 6 évfolyamos gimnázium. Budapest I. Kerületi Toldy Ferenc Gimnázium, 6. p.

<https://okm.kir.hu/fit2/Jelentes/JelentesLetoltes?parentId=200679&eljaras=18&tipus=3>

Letöltés mindkét esetben: 2026. március 7.

7. ábra A 7. évfolyam történelem kompetenciamérésének eredménye 2025-ben. A tanulók képességszintek szerinti százalékos megoszlása.¹⁴

8. ábra A 8. évfolyam természettudomány kompetenciamérésének eredménye 2025-ben. A tanulók képességszintek szerinti százalékos megoszlása.¹⁵

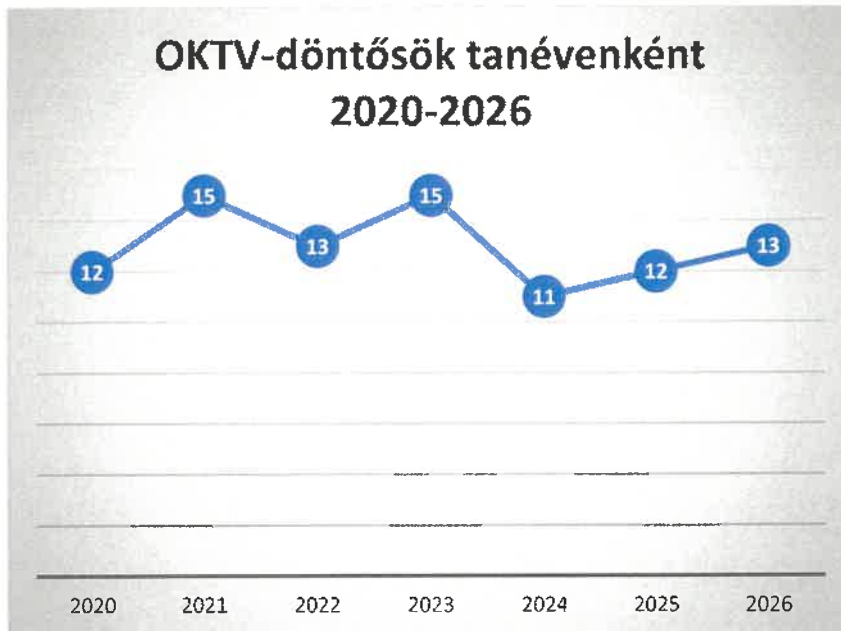
Versenyeredmények

Mindenekelőtt a talán legnagyobb presztízsű versenysorozat, az Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny eredményeit érdemes megvizsgálni. Ezeket az alábbi ábra mutatja be.

¹⁴ Országos kompetenciamérés 2025. Történelem. Intézményi jelentés. 7. évfolyam :: 6 évfolyamos gimnázium. Budapest I. Kerületi Toldy Ferenc Gimnázium, 6. p.

¹⁵ Országos kompetenciamérés 2025. Természettudomány. Intézményi jelentés. 8. évfolyam :: 6 évfolyamos gimnázium. Budapest I. Kerületi Toldy Ferenc Gimnázium, 6. p.

RFK

9. ábra A Toldy OKTV-döntőseinek száma, 2020-2026

Mint látható, a döntősök száma 11 és 15 között változott az utóbbi években, kisebb hullámzást mutatva, de ennek mértéke a nem túl nagy esetszám és a versenyekkel kapcsolatos bizonytalansági tényezők miatt talán nem kirívó. Trendvonalat felesleges lenne felrajzolni egyrészt az időtáv rövidsége, másrészt amiatt, hogy a 2026-os eredmények még módosulhatnak (a hagyományosan sikeres dráma tantárgy második fordulás eredményei nem ismertek jelen sorok írásakor, tehát a jelenlegi tanév akár a tárgyalt évek legsikeresebbje is lehet). Összességében a döntősök száma állandónak mondható a 11-15 közötti sávban.¹⁶

¹⁶ Az egyes tanévek eredményeiről a toldygimnazium.hu oldalról lehet tájékozódni:

<https://toldygimnazium.hu/tehetsegportal/eredmenyek/2020-04-04-az-oktv-idei-eredmenyei>

<https://toldygimnazium.hu/tehetsegportal/eredmenyek/2021-04-07-az-oktv-idei-eredmenyei-2021>

<https://toldygimnazium.hu/tehetsegportal/eredmenyek/2022-04-23-oktv-eredmenyek-2022>

<https://toldygimnazium.hu/tehetsegportal/eredmenyek/2023-05-16-oktv-eredmenyek-2023>

<https://toldygimnazium.hu/tehetsegportal/eredmenyek/2024-06-24-oktv-eredmenyek-2024>

A 2025. év eredményeit több különálló cikkben lehet olvasni. A letöltés dátuma minden esetben: 2026. február 22.

A 2026-os év döntőseiről jelenleg az iskola belső hivatalos felületén lehet olvasni, a honlap még nem közölte, publikálásuk az összes tantárgy eredményeinek beérkezése után várható.

Érdemes egy pillantást vetni az egyes tantárgyak sikereire is.

OKTV-döntősök száma tantárgyanként 2020-2026	
Angol nyelv	4
Biológia	4
Dráma	13
Fizika	1
Francia nyelv	4
Informatika/Digitális kultúra	1
Kémia	4
Magyar nyelv	2
Matematika	1
Mozgóképkultúra és médiaismeret	4
Művészettörténet	1
Német nyelv	5
Olasz nyelv	44
Történelem	3

10. ábra Az OKTV döntősök száma tantárgyanként 2020-2026

Az eredményeket összesen tizennégy tantárgy „szállította”, ami örvendetes sokszínűséget jelent. Természetesen kiemelendő az olasz nyelv sikeressége (az összesen 91 döntős hely csaknem felét adja), de a listán szereplő tantárgyak nagy száma bizonyítja, hogy az iskola tanárai kiválóak a versenyfelkészítésben, így bármely tantárgyban megfelelő segítséget kapnak az adott tantárgyban tehetségük és motivációjuk révén kiemelkedő teljesítményre képes tanulók. Az eredmények értékét tovább növeli, hogy több tantárgy nemcsak többletmunkát, hanem más típusú energiabefektetést is igényel az indulóktól, mivel ezek esetében a tesztek, feladatsorok megoldása helyett vagy mellett projektfeladatot, pályamunkát (is) kell készíteni (ld. például a második legeredményesebb tantárgyat, a drámát).

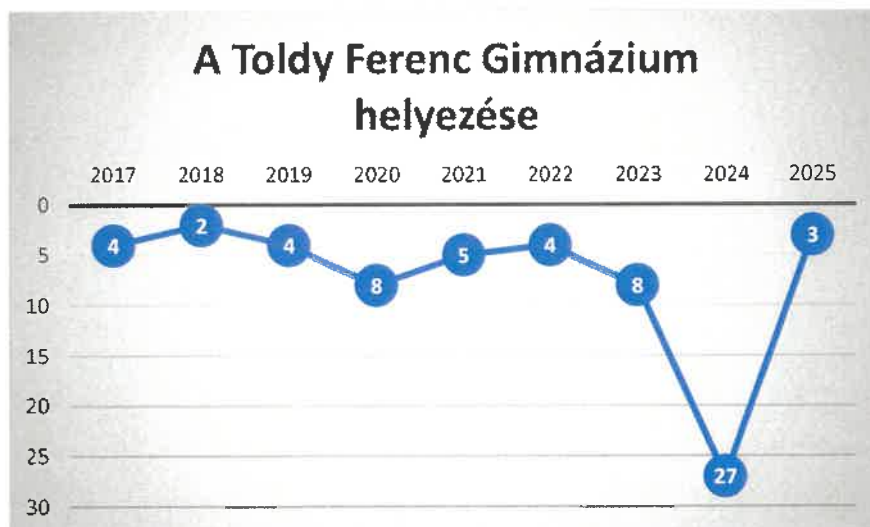
Az OKTV-k mellett tanulóink számos más versenyen értek el kiváló eredményeket. A teljesség igénye nélkül említhetem fizikából a Mikola Sándor, kémiából a Curie, a Hevesy György, az Irinyi János, az Oláh György, matematikából az Arany Dániel, a Varga Tamás, a Zrínyi Ilona, történelemből a Horváth Mihály versenyeket, valamint – több tantárgyból – a Bolyai Csapatversenyt. Jól mutatják ezen sikerek, hogy a tanulók egy része már kisebb korosztályokban lelkesen vesz részt versenyeken, és többen talán eredményeik hatására is tanulmányaik végéig kitartanak a versenyzés mellett.

A tanulmányi mellett különböző sportversenyeken, kerületi és országos diákolimpiákon is nagy sikereket értek el tanulóink a sieléstől a pétanque-on át a röplabdáig, amelyben

csapatunk az utóbbi években amatőr kategóriában több alkalommal is bejutottak az országos döntőbe, a lány csapatunk legutóbb a második helyen végzett. A csapatsportokban elért sikerek azért is örövendetesek, mivel közösségteremtő erejük nyilvánvaló – röplabdacsapatunk hazai mérkőzéseinek a közönség által teremtett hangulata bőséges bizonyíték erre.¹⁷

Az eredmények nyomán

A magas színvonalú tanulmányi munka, sikeres érettségek, a kompetenciamérések nyomán aligha meglepő, hogy iskolánk a legismertebb gimnáziumi rangsor élbolyában található meg hosszú ideje – egy év kivételével. A 2024-ben megjelent rangsorban történt visszaesés okairól már ejtettünk szót. A megelőző évek helyezései, valamint a 2025-ös dobogós szereplés alátámasztják azt a feltevésünket, hogy csak anomáliáról van szó.

11. ábra A Toldy Ferenc Gimnázium helyezése a hvg által összeállított gimnáziumi rangsorokban 2017-2025¹⁸

Persze kérdés, hogy a rangsorokban elfoglalt előkelő helyeket tekinthetjük-e az oktatási munka eredményének. Alighanem inkább „csak” következmény, egyszerűen jelzi az

¹⁷ A különböző versenyeredményekre nézve ld. az iskola honlapját: toldygimnazium.hu

¹⁸ Az egyes évek helyezéseire nézve ld.:

- Középiskola 2018. A 100 legjobb gimnázium, 12. p.
- Középiskola 2019. A 100 legjobb gimnázium, 12. p.
- Középiskola 2020. A 100 legjobb gimnázium, 12. p.
- Középiskola 2021. A 100 legjobb gimnázium, 10. p.
- Középiskola 2022. A 100 legjobb gimnázium, 10. p.
- Középiskola 2023. A 100 legjobb gimnázium, 10. p.
- Középiskola 2024. A 100 legjobb gimnázium, 10. p.
- Középiskola 2025. A 100 legjobb gimnázium, 10. p.
- Középiskola 2026. A 100 legjobb gimnázium, 10. p.

eredményességet – legalábbis annak egy formáját. Hiszen a Toldy életének számtalan, a puszta számokon túli, de azokkal egyenragú fontossággal bíró aspektusa nem szerepel a rangsor összeállításának szempontjai között.

Elképzélések

Az iskola magas tanulmányi színvonalának megőrzése természetesen alapvető célkitűzés. A számokon javítani? Az átlagok olyan magasak, hogy az erre való törekvés egyszerre tűnik (szinte) lehetetlennek és feleslegesnek. Pedagógiai haszna nem lenne, az azonos osztályzatok elfednék a tanulók tényleges munkája közötti teljesítménybeli különbségeket, és általában sem szükséges a számok (különösen nem számbeli rekordok) bővítésében dolgoznunk, ráadásul iskolánk arculatához sem illeszkedne.

Az érettségi eredményekkel kapcsolatban kiemelném, hogy általában is fontos az eredmények alakulását a továbbiakban is nyomon követni, hogy időben érzékelhessük az esetleges változtatás szükségességét, de különösen érdemes a matematika és a történelem emelt szintű érettségik eredményeinek esetében, hogy észlelhető legyen, ha az utóbbi két év korábban említett jelensége tendenciává válik.

A kompetenciaméréseket illetően a legnagyobb kérdés, sikerül-e tartóssá tenni a legutóbbi magas színvonalú eredményeket? Hiszen tanulóinkban a képességek megvannak hozzá. Bizom benne, hogy diákjaink megértve felelősségüket, továbbra is koncentráltan teljesítik a mérések jelentette kihívásokat. További kérdés, hogy a kompetenciamérések eredményeit hogyan tudjuk megfelelően hasznosítani az iskolán belül.

A versenyeket illetően felmerül, hogy érdemes lenne-e törekedni a sikerek növelésére? Hiszen az országos szinten is kiemelkedő kompetenciamérési és érettségi eredmények azt jelzik, hogy pusztán a diákjaink képességei alapján lenne mód például több OKTV-döntős helyezés elérésére. Azt gondolom, önmagában számokat kitűzni célként felesleges lenne, a kollégák eddigi tevékenysége egyértelműen jelzi, hogy a komoly eredményekért sokat tenni kívánó tanulók számának esetleges növekedése esetén várhatóan a döntős szereplések száma is emelkedni fog. Maximum a valamely tantárgyból tehetséges tanulók motiválása lehet feladat – a döntést természetesen rájuk bízva. Hiszen a versenyzés más műfaj, mint az érettségire való felkészülés, elsősorban azoknak való, akik élvezik a felkészüléssel és a versenyzéssel járó kihívásokat, és jók érzik magukat ezekben a

helyzetekben. Nem szükséges, hogy a Toldy „versenystállóvá” váljon, elég, ha az eddigiekhez hasonlóan megkap minden támogatást az, aki szeretne a versenyezni.

Részben a versenyekkel összefüggésben érdemes megfontolni egy tehetségdonozó munkacsoport működtetését (azért csak részben, mivel a valamely irányban kiemelkedő tehetséget és érdeklődést mutató toldysok nem feltétlenül versenyeken szeretnék ezt megcsillogtatni).

Fontos feladat a differenciálás. Nem a jobb számokra kell törekedni, hanem arra, hogy minden diákunkat a számára lehető legjobb felkészítésben részesítsük, figyelembe véve képességeit, teherbírását és egyéni helyzetét. Ez persze 34-36 fős osztályokban nem kis kihívás, viszont ha sikeresek vagyunk, akkor egyrészt a tanulóink a számukra megfelelő módon érhetik el az általuk elérhető tudás maximumát, másrészt az iskola eredményességi mutatói sem fognak romlani.

Ugyancsak fontos feladat a digitális világ által jelentett kihívás(ok)ra reagálni, különösen az utóbbi évek MI-forradalmát tekintve. Kérdés, hogyan módosítsuk eszköztárunkat annak érdekében, hogy ezek a jelenségek ne a tanulók munkájának színvonalcsökkenéséhez vezessenek, hanem az oktatási-tanulási folyamatba megfelelően beépítve fejlődésüket segítsék.

Ami érdemes lehet még elgondolkodni: iskolánkban a lemorzsolódás nem gyakori jelenség. Ez nem feltétlenül meglepő, mivel a hozzánk érkező gyerekek jellemzően jó képességekkel és nagyon jó bizonyítvánnyal érkeznek, továbbá – mint említettük – jellemzően igényük is van a magas színvonalú tanulmányi munkára. Ennek ellenére előfordul, hogy egy-egy tanuló (például egyéni élethelyzete vagy amiatt, hogy egyes tantárgyakra koncentrálnak az érdeklődése) egyes tantárgyakból „bajba kerül”. Fel kéne mérni, hogy mit lehetne tenni annak érdekében, hogy ezeket a helyzeteket, ha megelőzni nem is feltétlenül lehet, az érintett tanuló számára megnyugtató módon rendezzük. Szükség van-e rendszerszintű megoldásra, vagy elég, ha az adott szituációra próbálunk reagálni?

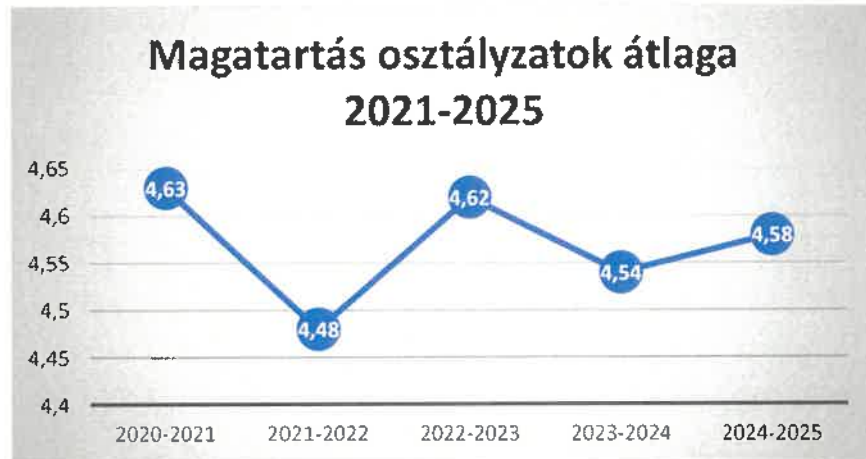
„A Várhegy oldalából messzebb lehet látni.”

Pataki Gyulának, a Toldy korábbi, legendás igazgatójának tulajdonított mondás¹⁹

A nevelő munka eredményessége

Ami a számokból kiolvasható

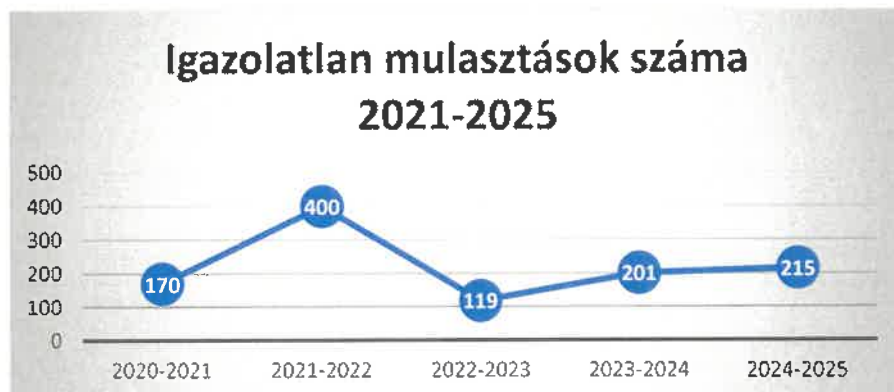
Az oktatás eredményeihez képest a nevelési eredmények nehezen mérhetőek. Két mutatót azért vizsgálhatunk. Az első a magatartás osztályzatok átlaga.

12. ábra A magatartás osztályzatok átlaga 2021-2025

Mint látható, a magatartás osztályzatok csak kisebb ingadozást mutatnak, tendenciák nem mutathatók ki.

A másik mutató az igazolatlan hiányzások mennyisége.

13. ábra Az igazolatlan hiányzások száma 2021-2025

¹⁹ „A Várhegy oldalából messzebb lehet látni”. In: Várnegyed, 12. évf. (2007), 17. sz., 3. p.
https://epa.oszk.hu/05300/05376/00285/pdf/EPA05376_varnegyed_2007_17.pdf. Letöltés: 2026. február 18.

A Covid19-világjárványt követő tanévben feltűnően megugrott az igazolatlan hiányzások száma. Talán túlzottan hozzászórtak a tanulók az otthonmaradáshoz, mondhatnánk, de a tapasztalatok alapján egyértelmű, hogy inkább megterhelte őket megelőző tanév kényszerű digitális munkarendje és társaik hiánya, tehát az okokat máshol kéne keresnünk. Szerencsére a következő tanévre visszaesett, majd – úgy tűnik – stabilizálódott az igazolatlan hiányzások száma.

A számokon túl

Ha nevelni akarunk, elsőként a célt kell meghatározni: milyen legyen a toldys diák, amikor érettségi bizonyítványával a kezében elhagyja az iskolát?

Mikor a fejezet mottójaként idézett igazgatói mondás elhangzott, Magyarországon egypártrendszerű szocialista diktatúra volt. A mondás kettős jelentésű volt: egyrészt a Várhegyen álló (iskola) magasból tekint a világra, másrészt benne rejlik a szellemi függetlenség és a távlatos gondolkodásra való képesség – ami a korszak politikai adottságai között nem volt kevés. Napjainkban – a környék beépítettsége miatt – a Toldy épületéből kinéző kénytelen megállapítani, a mondás fizikai értelemben már kevésbé igaz, hacsak nem mászunk fel a huszártoronyba. De átvitt értelemben ma, az 1989-1990-ben végbement rendszerváltoztatás utáni demokráciában is érvényes, ha némiképp megváltozott értelemben is. Az igazi toldys diák – reményeink szerint – nemcsak mennyiségre mérhető tudással távozik az iskolából, hanem széles látókörrel, műveltséggel és felelősségtudattal is. Öntudatos (budai) polgárrá, hazafivá és európaivá válik.

Emellett pedig, remélem, hogy boldog ember is az itt érettségizett diák. Nemcsak amiatt, hogy ide járhatott, hanem általában is: boldog, de legalábbis boldogságra képes felnőtté vált az itt töltött évek alatt. Ha jobban belegondolunk, a legfőbb célunk ez (kell, hogy legyen). Persze, az ehhez szükséges „tudásnak” a javát még azelőtt sajátítja el a diák, mielőtt elkezdene a Toldyba járni, mégis fontos, hogy az iskola is hozzájáruljon a folyamathoz.

Mentális kérdések

Persze mindez esetenként kevés lehet. Elősorban osztályfőnökként sajnos többször szembesültem, mint szerettem volna diákok mentális nehézségeivel. Természetesen vágyaink a témakörben a 0 körül mozognak, de ha realisták vagyunk, akkor el kell

fogadnunk, hogy időnként van tanuló, aki segítségre szorul. Néha úgy tűnik, hogy sajnos az utóbbi években-évtizedekben több gyermeknek van szüksége rá.

Fő problémák: a teljesítménykényszer okozta stressz, az életkori sajátosságokból adódó szorongások, a diákokat körülvevő világ gazdasági-történelmi nehézségei (párosulva azzal, hogy ezek hírei digitális és mediatisztált világunkban sokkal jobban eléri az egyént, mint korábban).

Tanórán kívüli tevékenységek

A nevelésnek elengedhetetlen részét képezik a különböző tanórán kívüli tevékenységek, amelyek sokszor akár éveken át együtt készülő-dolgozó műhelyekben valósulnak meg. A szakkörök, a Teátrum, a sportkörök, a sportszervezetek, az énekkar, a karácsonyi és tavaszi koncertre való készülés, az evezős tábor mind-mind a nevelés színterei is egyben, és gyakran a tölts közösségen belüli kisebb közösséget is jelentenek, még inkább otthonukká téve tagjaiknak a Toldyt. Már csak ezek sikere miatt is fontos az órarend később tárgyalt újragondolása, hogy minél többen vehessenek részt ezen foglalkozások valamelyikében a munkájában (itt természetesen a tanév közbeni elfoglaltságokra gondolok).

Iskolai közösségi szolgálat

Az iskolai közösségi szolgálat immár több, mint egy évtizede része mindennapjainknak. Tapasztalataim szerint a kezdeményezés a kezdeti nehézségek után alapvetően sikeressé vált, sokat segít a tanulók szociális érzékenységének fejlesztésében, különösen, hogy számos diák nem egyszerűen komolyan veszi, hanem akár a jogszabályalkotók elképzeléseiben is túlmenően teljesíti a (akár úgy, hogy az elvárt ötven óra felett is dolgozik, akár úgy, hogy olyan tevékenységeket vállal, amelyek messze túlmutatnak azon, ami egy 14-18 év közötti fiattól elvárható).

A Kapcsolda

A Kapcsolda program hosszú ideje nagy sikerrel működik. Iskolánk minden tanévben egy tavaszi délutánon speciális iskolákba járó gyermekeket fogad, és szervez nekik különböző foglalkozásokat. Osztályfőnökként magam is számos alkalommal vettem részt a program valamely elemének megszervezésében és osztályaim diákjainak „mozgósításában”, így közvetlenül is látom, milyen nagy értéket képvisel az esemény tanulóink szociális érzékenységének fejlesztésében.

A diákönkormányzat

Az IDB (Iskolai Diákbizottság) nevet használó diákönkormányzat idén mintha új lendületet vett volna. Ezt támasztja alá, hogy a jelenleg is szerveződő idei Toldy Diáknapok alkalmából több programot is fog tartani az IDB.

Csak részben tartozik ide, de az iskolai diákelet dinamizmusának szép példája, hogy (természetesen tanári segítséggel) idén ismét újraindult az aLap, a Toldy hagyományos iskolaújságja, a jelen korszaknak megfelelően online formában.²⁰

Elképzelések

Szerencsére tanulóink alapvetően jól neveltek mondhatók, ami a magatartás osztályzatokban is tükröződik. Az igazolatlan hiányzásokkal kapcsolatban érdemes lesz a következő tanévekben is figyelemmel kísérni a jelenséget, mivel a korábban bemutatott ábrán látható hullámváz esetleges megmaradása, de ennek ellenkezője, a hiányzásoknak a 200 óra körül történő stabilizálódása is érdemi információ lesz.

Iskolánk korábban már említett arculatához hozzátartozik, hogy nem "versenyistálló", fontos számunkra, hogy a (néha bizony) sok tanulnivaló mellett legyen szabadidejük, legyen módjuk részt venni a különböző programokon, legyen módjuk (néha) akár lustálkodni is, annak érdekében, hogy diákjaink ne csak egyszerűen tanulók legyenek, hanem maradjon idejük gyerekeknek, kamaszoknak lenni, az itt töltött éveiket megélni, és örömet találni benne.

A nemzeti-hazafias és az öntudatos polgárrá nevelésnek a tanórákon kívül is számos színtere lehetséges, például a kirándulások, kulturális programok, előadások a diáknapokon. Iskolánkban már-már hagyomány, hogy a végzős osztályok külföldre mennek kirándulni (Prága és Krakkó talán a legjellemzőbb úticélok). Érdemes lenne megfontolni, hogy – ha már külföldi kirándulás –, akkor valamely környező, a magyar történelemmel szorosabb kapcsolatban lévő területre szervezzük ezeket a kirándulásokat.

Határtalanul Program²¹

A Határtalanul Program keretében magyarországi iskolák hetedik évfolyamos tanulói vehetnek részt osztálykiránduláson a szomszédos országok magyarlakta területein. A programban való részvétel segíthet kiterjeszteni diákjaink látókörét, valamint megismerni magyar történelmi múlt határokon kívül eső helyszíneit, a helyi szokásokat, és ezek révén

²⁰ <https://sites.google.com/view/alap-toldy>

²¹ <https://hatartalanul.net/>

a nemzeti és hazafias érzéseket erősíteni. Továbbá – tekintetbe véve, hogy a programban résztvevők költségeit az állam fizeti, segíthet a szülők által viselt költségek csökkentésében is, ami különösen az anyagi nehézségekkel küzdő tanulók és családjuk számára fontos.

Demokraciajáték²²

Az Országgyűlési Múzeum több éves múltja visszatekintő, nagy sikerű programja. Ez egy egész napos rendezvény, amelyen a diákok előzetes felkészülés után megismerhetik a képviselői munkát a bizottsági ülésektől a sajtótájékoztatókig, és közben fejlődnek egyéni és társas kompetenciáik, kommunikációs képességeik, érveléstechnikájuk, továbbá segít bővíteni tanulóinknak a demokrácia működéséről alkotott képét is. Természetesen szükség lenne lelkes szervezőre és résztvevőkre, akik idővel akár egy újabb közösséggé válhatnak.

A mentális egészség érdekében

Iskolánkban az utóbbi években az iskolapszichológus kérdését nem sikerült tartósan megoldani, több szakember váltotta egymást. Szerencsére a jelen tanévben érkező új kolléga kiváló szaktudással és nagy tapasztalattal rendelkezik, és munkája már néhány hónap után komoly eredményekkel jár. Több kollégával közösen (gyermekvédeleми felelős, iskolaorvos, védőnő, osztályfőnöki munkaközösségvezető, lelkes önkéntes kollégák) létrehozta a Mentálhigiénés Teamet. Tanárok kezdeményezésére pszichoedukációs előadássorozat indult számos résztvevővel. Nyílt napon is tartott a témával kapcsolatos foglalkozást, amelyet sokan kereste fel, ami jól mutatja a szülők érzékenységét és tudatosságát. Bízom benne, hogy munkája hosszú távon is megoldást jelent iskolánk számára.

---

²² <https://www.parlament.hu/web/orszaggyulesi-muzeum/demokraciajatek>

„A hagyományt nem ápolni kell, hisz nem beteg. Nem őrizni kell, mert nem rab. Hagyományaink csak akkor maradhatnak meg, ha megéljük őket!”

Sebő Ferenc

Az iskolai élet további aspektusai

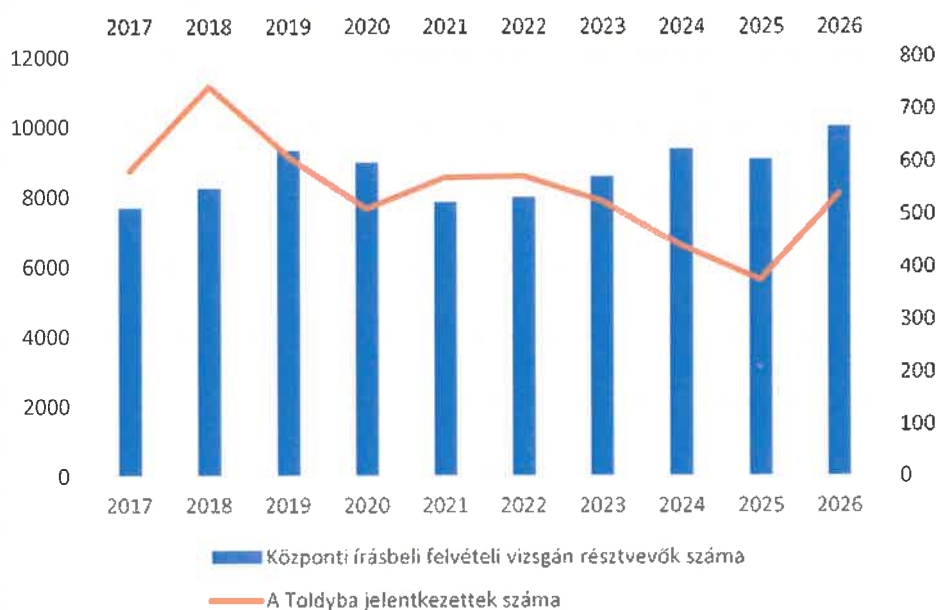
Az alábbiakban olyan témákkal szeretnék foglalkozni, amelyeket fontosnak tartok az iskola életében, de a korábbi fejezetek egyikébe se illeszthetők szervesen, vagy önálló tárgyalást érdemelnek.

Hagyományok

Egy 150 évnél is régebben alapított iskolában természetes jelenség a hagyományok kialakulása. Szerepük erős a közösség kohéziójában is. Szerencsére a Toldyban sincs ez másképp, számtalan hagyományt ápolunk (pontosabban élünk meg évről évre) büszkén. Osztályszínjátszó Fesztivál, Toldys Diáknapok, szalagavató (és szülői) bál, majális, karácsonyi és tavaszi koncert, diákcsera-programok, evezős tábor, erdei iskola, Teátrum – és alighanem folytathatnám még a sort.

A felvételi eljárások tanulságai

Érdeemes megvizsgálni a jelentkezők számának változását. Annak érdekében, hogy a demográfiai tényezők hatását kiszűrjük, a központi írásbeli felvételin résztvevők számával vetjük össze a jelentkezők számát.

14. ábra A központi írásbeli felvételi vizsgán résztvevők és a Toldyba jelentkezők számának változása 2017-2026²³

²³ A központi írásbeli felvételi vizsgán résztvevőkre nézve ld.:

Látható, hogy miközben az írásbelin részt vevők száma (a csökkenő gyereklétszám ellenére) inkább növekvő tendenciát mutat, addig a Toldyba jelentkezők száma csökken, eltekintve az örvendetes javulást jelentő idei adattól (a feltűnően kevés jelentkezőt 2025-ben magyarázhatja a 2024 őszi megjelent iskolai rangsor, amelyben – mint láttuk – némiképp visszaesett a Toldy).

Az órarend

Sajnos az iskola órarendje idén csak számos (a Nemzeti Alaptanterv követelményeiből, a részállásúak és óraadók érthető szempontjainak, valamint a tanulók sokféle tantárgy- és fakultációválasztási igényeinek kielégítési szándékából adódó) kompromisszum árán készült el. Ez főleg magasabb évfolyamokon komoly gondokat okoz, számos lyukasórát és nyolcadik órában megtartott foglalkozást jelent, megterheli a diákokat és a tanárokat egyaránt, pazarlóan bánik mindenki idejével stb.

Hadd említsem meg, hogy a félévi iskolai SZMK-értekezleten is szóba kerültek az órarend problémái, és az egyik résztvevő megemlítette, hogy a középiskolai felvételire

---

A közép fokú írásbeli felvételi vizsgadolgozatok eredményei 2007-2025., 28-36. pp.

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/beiskolazas/2025/OH_honlap_felveteli_eredmenyek_2007_2025.pdf

A közép fokú írásbeli felvételi vizsgadolgozatok eredményei 2026. Előzetes statisztikai adatok az eredmények több mint 90%-os feldolgozottsága alapján, a mentességgel rendelkező vizsgázók nélkül, 3. p.

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/beiskolazas/2026/OH_honlap_felveteli_eredmenyek_gyorsstat_2026.pdf

A Toldyba jelentkezők számára nézve ld.:

2017: Hatósági szóbeli meghallgatás beosztása, 1. p.

https://toldygyimnazium.hu/uploaded/downloadables/szobeli-beosztas_2017-2017-02-23-11-17.pdf

2018: Hatósági szóbeli meghallgatás beosztása, 1. p.

https://toldygyimnazium.hu/uploaded/downloadables/szobeli_beosztas_2018_b-2018-02-23-10-59.pdf

2019: Hatósági szóbeli meghallgatás beosztása, 1. p.

<https://toldygyimnazium.hu/uploaded/downloadables/szobeli-beosztas-20191-2019-02-26-08-06.pdf>

2020: Hatósági szóbeli meghallgatás beosztása, 1. p.

<https://toldygyimnazium.hu/uploaded/downloadables/szobeli-beosztas-2020-2020-02-26-06-55.pdf>

2021: Hatósági szóbeli meghallgatás beosztása, 1. p.

<https://toldygyimnazium.hu/uploaded/downloadables/szobeli-beosztas-2021-2021-02-26-10-00.pdf>

2022: Hatósági szóbeli meghallgatás beosztása, 1. p.

<https://toldygyimnazium.hu/uploaded/downloadables/szobeli-beosztas-2022-2022-02-25-08-10.pdf>

2023: Hatósági szóbeli vizsga beosztása és a vizsgára vonatkozó szabályok, 1. p.

<https://toldygyimnazium.hu/uploaded/downloadables/szobeli-beosztas-2023-2023-03-01-08-07.pdf>

2024: Hatósági szóbeli vizsga beosztása és a vizsgára vonatkozó szabályok, 1. p.

<https://toldygyimnazium.hu/uploaded/downloadables/szobeli-beosztas-2024-2024-03-01-07-11.pdf>

2025.: Hatósági szóbeli vizsga beosztása és a vizsgára vonatkozó szabályok, 1. p.

<https://toldygyimnazium.hu/uploaded/downloadables/szobeli-beosztas-2025-2025-02-27-08-22.pdf>

2026.: Hatósági szóbeli vizsga beosztása és a vizsgára vonatkozó szabályok, 1. p.

<https://toldygyimnazium.hu/uploaded/downloadables/szobeli-beosztas-2026-2026-03-08-11-25.pdf>

Letöltés ideje minden esetben: 2026. március 8.

készülő ismerős szülők bizony rákérdeznek nála az órarendre, pl. az iránt érdeklődnek, hogy milyen gyakori a 0. óra, mivel a hetedik évfolyamra készülő gyerekek szülei számára különösen fontos a túlterhelés elkerülése. Azaz a probléma érinti a már emlegetett „iskolamarketing” és a vele összefüggő beiskolázás és kérdését is.

Hátrányos helyzet

Sokan alighanem azt gondolják, egy I. kerületi „elitgimnáziumban” nemcsak a tanulók kulturális, hanem szociális háttere is felülmúlja az országos átlagot. Ez a feltevés minden bizonnyal helytálló – általában. Azonban ha valaki azt gondolja, hogy iskolánkba nem járnak anyagi szempontból hátrányos helyzetű tanulók, akkor sajnos téved. Osztályfőnökként és a Toldy Ferenc Alapítvány kuratóriumának elnökeként is számos esetben tapasztaltam ennek ellenkezőjét. Válás, hirtelen romló élethelyzet (pl. munkanélküliség, betegség), nagy család sok gyermekkel és csak egy keresővel (pl. mivel az anyuka épp otthon van a legkisebb gyermekekkel) stb. okozhat átmeneti vagy tartós anyagi nehézségeket. A kérdés megoldása rendkívül fontos, hiszen számos program (pl. osztálykirándulás, színházlátogatások) anyagi terheit a szülők viselik. Korábban, amíg az iskola önálló gazdálkodással bíró szervezet volt, létezett a kérdésre legalábbis részleges iskolai szintű megoldás (tanévkezdési támogatás). Az időközben megváltozott feltételek között ez a lehetőség már nem áll rendelkezésre. Létezik ugyanakkor a Toldy Ferenc Alapítvány által biztosított diákszociális ösztöndíj a 10-12. évfolyamon.

Elképzelések

A hagyományok, különös tekintettel a 175. évfordulóra

A Toldy alapításának 150. évfordulóján még nem volt szerencsém az iskolában tanítani, de sokat hallottam róla a kollégáktól. A 175. évforduló (amely a következő öt évre esik) közeledtével ismét feladat lesz az esemény méltó megünneplése. Ennek egyik központi eleme a XIX. század közepéről származó, az 1990-es években egyszer már restaurált iskolazászló újbóli felújítása lehetne. Ennek első lépései már megtörténtek, a következő évek feladata lesz a restaurálás az ehhez szükséges anyagiak előteremtése függvényében (kérdés például, hogy csak a farudakat, vagy a zászló anyagát is érintse a felújítás). Remélhetőleg minél teljesebb körű felújításra lesz lehetőségünk. Ezt követné iskolánk nyugalmazott igazgatója, Porogi András régi tervének, az iskolazászló állandó és méltó helyen való elhelyezésének megoldása (a zászló jelenleg az igazgatóhelyettesek irodájában található). Természetesen mindez csak egy része lenne az évfordulót megünneplő eseménysorozatnak. A tervezésbe be szeretném vonni a gimnázium

öregdiákjait is, és talán érdemes lenne a 150. évfordulóhoz hasonlóan az Eötvös József Gimnáziummal közösen is programot szervezni.

Két másik hagyományról, pontosabban ezek összefüggéseiről kell még szólnom. Az Osztályszínjátszó Fesztivál és a szalagavató bál hosszú ideje egy hétre, november utolsó hetére esik, ráadásul több tantárgyi OKTV első fordulóját is ezen a héten rendezik, ami a túlterhelés mellett még a fesztivál előadásainak beosztását is megnehezíti. Több kolléga felvetette, hogy esetleg a fesztivál időpontjának áthelyezése jelenthet megoldást. A kérdés megoldása nem egyszerű, hiszen a fesztiválra való felkészülés időtartamának rövidülése az előadások színvonalának csökkenéséhez vezethet, decemberre pedig más okokból nem lenne értelme áthelyezni az előadásokat. Mindenesetre érdemes áttekinteni a versenynaptárt, valamint a fesztiválra való felkészülés metódusát, ami távolról sem minden osztály esetén feszes.

Az órarend újragondolása

Prioritásokat kell meghatározni, és ehhez igazítani az órarendet. A folyamat nyilván nem lesz egyszerű, de egyértelmű, hogy a pedagógiai szempontokat kell fókuszba helyezni. Természetesen nem lehetséges mindenki számára tökéletes órarendet készíteni, de azokat a problémákat, amelyek sokak számára okoznak rossz órarendet, meg kell oldani.

A felvételi eljárás

Remélhetőleg trendfordulót látunk az iskolába való jelentkezések fentebb tárgyalt számát tekintve, és a megelőző évek csökkenését követően ismét többen jelentkeznek gimnáziumunkba, ennek ellenére a kérdéssel foglalkoznunk kell már azelőtt, hogy erről megbizonyosodhatnánk. Csökkenne a Toldy népszerűsége? Az iskola környezetében (ez alatt azt a területet értem, ahonnan a Toldy viszonylag gyorsan és egyszerűen elérhető, mivel ez a 12-13 éves korosztályban elsőrendű szempont a szülők számára) jobban csökken a gyerekek száma, mint országosan? A vizsgált korszak első részének kiugróan magas számai az anomália, és utána egyszerűen csak visszaállt egy korábbi egyensúly? Vagy egyéb magyarázat található a jelenségre?

Megkockáztatom még a válaszok előtt, hogy érdemes felülvizsgálni tevékenységeinket, amelyekkel az iskola ismertségét és elismertségét növelni szeretnénk. Reagálni kell arra a jelenségre, hogy napjainkban a teljesítmény, az eredmények önmagukban már nem biztos, hogy elegendőek. A marketing (a digitális és fizikai térben egyaránt) egyre fontosabb. Szerencsére van bőven mire hivatkozni, de a leendő toldysoknak és szüleiknek sem eléréséhez, sem meggyőzéséhez nem elegendők pusztán a számok és eredmények (sőt,

megfelelő ellensúlyozás nélkül néha érdemtelenül rossz hatást is gyakorolhatnak, amint azt mutatják a 2025-ös felvételi adatai). Fontos, hogy az iskola valóságát, életét, szellemiségét már a jelentkezés előtt minél jobban megismerhessék.

Figyelembe kell venni azt a tényt is, hogy olyan weboldalak is léteznek, amelyeken a közismert rangsorok mellett szintén sorba állíthatják az érdeklődők az iskolákat, sőt, a szóbeli felvétellel kapcsolatos tapasztalatokat is feltölthetnek a szülők,²⁴ „tematikus” Facebook-csoportokról nem is beszélve.

Azt gondolom, az iskolai honlap később tárgyalat felújításán túlmenően érdemes lehet az iskola online jelenlétét bővíteni, azaz a honlap mellett más csatornán (csatornákon?) is bemutatni a Toldyt, hírt adni mindennapjainkról, eseményeinkről, friss verseny- és egyéb eredményeinkről. Érdemes továbbá a már évek óta tartott nyílt nap mellett más eseményen-eseményeken is elgondolkodni, ahol a (nyílt nappal ellentétben) nemcsak egyszerűen az érdeklődők, hanem már konkrétan a felvételizők szerezhetnek információk mellett akár élményeket is a gimnáziumban. Ugyancsak megfontolandó, hogy a kiemelkedő iskolai eredményük és írásbelijük alapján szóbeli mentességben részesített jelentkezők számára is lehetőséget adjunk iskolánkkal való megismerkedésre, az épület bejárására kötetlen, akár játékos formában (akár az imént említett eseménnyel összevonva).

Egy apró, a fentieket alátámasztó személyes tapasztalat: március 4-én, a szóbeli felvételi napján ellátogatott hozzánk egy szülő és szóbeli mentességet élvező gyermeke, mivel kíváncsiak voltak az iskolára, a nyílt nap idején viszont külföldön tartózkodtak. Ha nem jöttek volna be az iskolába, elestek volna attól a lehetőségtől, hogy a rangsorolásról szóló döntésük előtt megismerjék a Toldyt. Így viszont legalább röviden elmondhattam azokat az információkat, amelyekre szükségük volt, és amelyek nem szerepelnek a felvételi tájékoztatónkban. Ésszerű feltételezni, hogy a szóbeli mentességet elnyerő gyerekek között vannak még olyanok, akiknek semmilyen közvetlen információjuk sincs a Toldyról, viszont nem olyan „merészek”, mint az említett szülő, és meg sem próbálnak érdeklődni (például félve attól, hogy elutasítjuk őket a nyílt napra való hivatkozással). Logikusnak tűnik, hogy ők inkább választanak olyan iskolát, amelyről biztosabb ismeretekkel rendelkeznek.

Megfontolandónak tartom továbbá a leendő elsős osztályfőnökök minél korábbi kiválasztását, akár már a felvételi tájékoztatóban is szerepelhetne a nevük. Ez persze talán

---

²⁴ Pl. sulinavigator.hu

túlzottan optimista elképzelés, de azt gondolom, hogy a felvételre készülő diákok és szüleik számára fontos információ az osztályfőnök személye, és a jelentkezésről szóló döntésben is szerepe lehet.

Hátrányos helyzet

Az iskolát támogató alapítványok közül a Földi Béla Alapítvány tud segítséget nyújtani az osztálykirándulások tekintetében, ugyanakkor a kérdés távolról sem csak a kirándulásokra korlátozódik, bár egyértelmű, hogy a költségek miatt ez jelentheti a legnagyobb problémát az anyagi nehézségekkel küzdő toldys családoknak. Érdeemes lehet a témával kapcsolatos gondolkodásba bevonni a szülői munkaközösséget is, remélve, hogy találunk a kérdésre méltányos és a jogszabályoknak is megfelelő megoldást (például az egyesületen vagy az alapítványokon keresztül).

„Lengyel, Arany, Kiss, Nagy, Weiss, Pajzán, Mentvich, Ádám,
Varga, Szilágyi, Szabó, Szarka, Losonczy, Deák.”

Arany János: A tanári kar (1856)

Személyi feltételek

A tanári kar

Az iskolánk számára engedélyezett 37,5 pedagógusstátuszt 54-en töltik be (ebből három fő gyermekgondozási, egy fő betegszabadságon tartózkodik). 19 teljes munkaidős mellett 26 részmunkaidős és 9 óraadó tanár dolgozik a gimnáziumban. A részállásúak és az óraadók magas arányának komoly előnyei is vannak, hiszen növeli az iskola sokszínűségét, ami visszaköszön a programokban és eredményeinkben egyaránt. Ugyanakkor, mint azt már említettük, a munkaszervezést, az órarendkészítést sokszor nemcsak megnehezíti, de ha túl sok (érthető) egyéni szempontnak kell megfelelni az órarend készítése közben, akkor annak végső soron a tanulók (és a tanárok) órarendje látja kárát. Besorolás szerint 7 fő gyakornok, 14 fő a pedagógus I., 22 fő a pedagógus II. fokozatban van, 7 mesterpedagógus és 2 kutatótanár dolgozik az iskolában.

A magyar pedagógusi kar magas átlagéletkora közismert. 2025-ben 49 év volt, jómagam épp ebben az évben kerültem az átlagot növelők táborába.²⁵ A Toldyt sem kerüli el ez a probléma. Az átlagéletkor iskolánkban is körülbelül 49 év, ami egyébként még némi javulást is jelent a megelőző évekhez képest, ugyanis több pályakezdő dolgozik idén az iskolában, viszont jó részük óraadóként, és nem garantálható (noha örömteli lenne), hogy hosszabb ideig erősítik a Toldy tanári karát. Természetesen az életkorral járó tapasztalat előnyt is jelent, bár megfigyeléseim szerint a gyerekeknek egyáltalán nincs ellenére, ha korban hozzájuk közelebb álló pedagógusok (is) foglalkoznak velük.

A nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő és technikai dolgozók

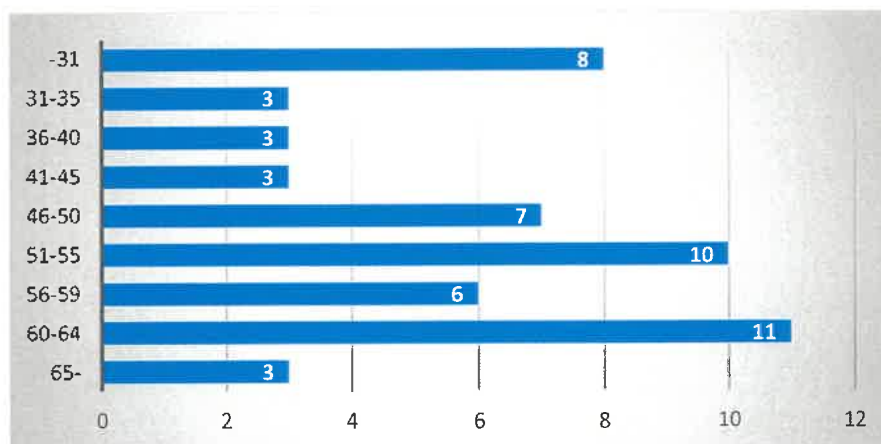
Tanár nélkül nincs iskola, ez nyilvánvaló. De nem szabad megfeledkezni azokról sem, akik a tanítás háttérét és technikai feltételeit biztosítják. A munkáját óriási szorgalommal és nagyon magas színvonalon végző iskolatitkár hozzájárulása az iskola mindennapi működtetéséhez felbecsülhetetlen, ahogy a laboráns szakszerű munkája is a természettudományos oktatás sikerében. A pedagógiai asszisztens nagyon sok területen segíti munkánkat, a rendszergazda nagy szakértelemmel dolgozik az informatikai háttér biztosításán, és a többi irodai dolgozó munkája is nélkülözhetetlen számunka.

²⁵ <https://www.hrportal.hu/hr/meglepo-eredmeny-a-magyar-pedagogusok-az-atlagnal-elegedettebbek-20251007.html>

Természetesen a technikai dolgozók, a portások, a takarítók is mindent megtesznek az iskola zökkenőmentes működéséért. Valamennyien elkötelezetten, többen közülük már évtizednél is hosszabb ideje dolgoznak a Toldyért.

Elképzelések

Az alábbi diagramon elkülönítettem a már nyugállományú, 65 év feletti, és azokat a kollégákat, akik 2031. szeptember 1-jéig betöltik 65. életévüket, utóbbit annak érdekében, hogy minden kolléga egy korcsoportba kerüljön, akiknek nyugállományba vonulása valószínűsíthető a mostani pályázatban érintett igazgatói ciklusban.

15. ábra A Toldyban tanító tanárok korcsoportok szerinti megoszlása

Az elsődleges gondot láthatóan az előbb említett korosztály magas létszáma jelenti. A tanári kar majd' negyedének nyugdíjba vonulása várható a következő években, tehát nemzedékváltásra lesz szükség. Utánpótlásuk megoldása komoly feladat lesz. Az egyetemekről tanári diplomával kilépők alacsony száma miatt kérdéses, hogy pályakezdeőkkel fel lehet-e tölteni a megüresedett helyeket (elsősorban a természettudományos tantárgyakat érinti a probléma). Természetesen reméljük, hogy nyugdíjba vonuló kollégáink – ha alacsonyabb óraszámokban is – továbbra is segítik az iskolát egyrészt munkájukkal, valamint a toldys szellemiségnek az új kollégák számára való átadásával (ami különösen fontos ilyen nagymértékű átalakulás során, hogy az újonnan érkezettek adaptációja ne szenvedjen csorbát), de nyilvánvaló, hogy hosszú távú megoldásra is szükség lesz. További gond, hogy míg a következő két korosztály viszonylag népes, a 45 év alattiak, ha úgy tetszik, a „derékhad” szükségessége látványos. Ez persze már inkább középtávú probléma.

A nevelőtestület átalakulása során érdemes újragondolni a lehetőségekhez mérten a teljes munkaidősök és a részállásúak arányát, mivel ez megkönnyítheti a munkaszervezést (pl.

az órarend összeállítását), továbbá folytatni az eddigi „politikát”, és a tanítási gyakorlatukat a Toldyban végző kistanárokat „itt tartani” tanárként, amennyiben megoldható. Megfontolandó még az iskola felsőoktatási kapcsolatainak bővítése is utóbbival összefüggésben.

Az utánpótlásban segíthet a pedagógusbérek utóbbi években bekövetkező rendezése. Bízom benne, hogy a folyamat azután sem áll meg, amikor lejár a kormányzat vállalása arról, hogy a diplomás átlagbér 80%-án biztosítja a pedagógusbérek szintjét (sőt, már csak az utánpótlás biztosítása érdekében is további közeledésben reménykedem).

Technikai feltételek

Az épületek

Az iskola gyönyörű neogót épülete 1859 óta áll a Várhegy oldalában. Nem fiatal már, szerencsére rendszeresen történnek kisebb-nagyobb munkálatok. 2009 óta az alábbiakra emlékszem: huszártorony újbóli felépítése, tető felújítása, a tantermekben a világítás korszerűsítése, a nyílászárók renoválása, a kapu megújítása, a kazán cseréje, a vizesblokkok is átettek egy felújításon, pár éve megújult a fizikaszertár, pontosabban fizikalaborrá alakult át. Ennek ellenére számos gondai küszködik az épület, idővel aligha kerülhető meg egy nagyobb felújítás.

További kérdés, hogy a lassan 170 éves épület mennyiben képes megfelelni a modern oktatás követelményeinek. Meg-megújuló és alapvetően sikeres kísérletek történtek erre az elmúlt 15 évben (számítógépek és projektorok rendszerének kiépítése), de mára egyrészt a felhasznált eszközök elöregedése jelent kihívást, másrészt komoly probléma maga a kivitelezés, amely falakról lógó kábelek dzsungeléhez vezetett, amelyben kiigazodni sem könnyű, ráadásul a kábelek (főleg a csatlakozók) fokozottan ki vannak téve amortizációnak is.

Az új, szintén nagyon szép épület, mellyel évszázados problémát (a testneveléshez nem állt rendelkezésre megfelelő és méltó tér) sikerült megoldani, elmúlt már húsz éves, és a legnagyobb gondoskodás mellett sem kerüli el az amortizáció.

Elképzelések

Tavaly iskolánk szülői felajánlásként kapott több klímaberendezést (amelyet ezúton is köszönünk). Ezek révén remélhetőleg megoldható a tanári és egy tanterem (a szóbeli érettségi vizsga egyik helyszíne) klimatizálása. Beszerelésük (a tankerület egyetértésével, amit szintén köszönünk) tervezési fázisban van, a folyamatot lassítja, hogy (helyesen) a műemlékvédelmi szempontokra is tekintettel kell lenni, remélhetőleg hamarosan a beszerelés és a beüzemelés is megtörténik.

A projektorok egy részének cseréje előbb-utóbb elkerülhetetlennek tűnik. A tankerületi fejlesztési keretet természetesen számos célra kell használni, de a keret és a költségek függvényében érdemes megvizsgálni felhasználási lehetőségeit projektor(ok)

beszerzésére, amit szeretnék összekötni olyan szisztéma kiépítésével, amely biztosítja egy méltóbb tanulási környezet technikai feltételeit is.

Az iskola hosszú története során nagyon sok tabló gyűlt össze az érettségizőkről. Számos ezek közül már nem is fér el a falakon, és valamely raktárban áll. Nem is csak régi tablók, legutóbb, mikor a fizikalabor imént említett kiépítése nyomán a második emeleti folyosóra került ki a helyiségből több szekrény, amelyekben az iskolai fizikatanítás eszköztörténetének rendkívül értékes kiállítása tekinthető meg, esett áldozatául a szabad falfelületek csökkenésének első tordys, 2016-ban végzett osztályom tablója – pontosabban a látható elhelyezése. Fájó hiányosság ez, hiszen a falakról véletlenszerűen lekerült, ide-oda eldugott tablók (illetve a rajtuk szereplő osztályaink) ugyanúgy megérdemlik a napfényt, mint a szerencsésebb sorsúak, amelyek bármikor megtekinthetők.

Szeretnék a tablók kérdésére megoldást találni, például újabb felületek igénybevételével vagy a kihelyezett tablók egyfajta, elvi alapokon nyugvó rotációjával. Bár a tantermekben van még szabad hely, jobban szeretném, ha ezek az egyes osztályok otthonaiként működnének, és dekorálásuk alapvetően az ott „lakó” osztály elképzeléseinek megfelelően alakulna.

A tantermek kiosztásának alapvető eleme, hogy osztályaink az első két tanévben „átmeneti” termeket tekinthetnek a sajátjuknak, a kilencedik évfolyamon költöznek végleges helyükre. Saját jelenlegi osztályommal a „beköltözés” után a már kopottas festésű tantermet kifestettük, amiért köszönet illet minden résztvevőt, a festéket biztosító tankerülettől szülőkön át a diákokig. Az akció azért is volt sikeres, mivel közösségépítés szempontjából is hasznos volt. Érdemes megfontolni más osztályok esetében is az eljárást. Ezzel kezdhetik meg a saját otthonukká tenni a termüket, amelyet idővel dekorálhatnak iskolai életük emlékeivel, osztályszínjátszós plakátokkal, táborokon, kirándulásokon készült fotókkal, saját alkotásokkal.

„A siker, legyen szó bármiről (...), mindig csapatmunka eredménye.”

Michael Schumacher

Külső kapcsolatok

A fenntartó

Az iskola fenntartója és üzemeltetője a Közép-Budai Tankerületi Központ. Kapcsolatunk a vezetőivel és munkatársaival kiváló, segítőkészségük, támogatásuk fontos mindennapi munkánkban és távlati elképzeléseinkben egyaránt.²⁶

A Budavári Önkormányzat

Fontos partnerünk a Budapest I. Kerület Budavári Önkormányzat. Noha az önkormányzat már nem fenntartója a gimnáziumnak, mégis szívén viseli a sorsát, az elmúlt években lehetővé tette a bejárat felújítását, rendszeresen ír ki pályázatokat, amelyeken iskolánk komoly támogatáshoz jutott az Osztályszínijátzó Fesztivál lebonyolítására, feltételeinek javítására, vagy éppen az oktatás technikai körülményeinek fejlesztésére. Minden évben elismeri a kiválóan dolgozó pedagógusok munkáját. Idén megújította a diákétkeztetést, aminek pozitív hatásai már most is látszanak: a választás lehetőségének bevezetése (és alighanem a minőség javulása) nyomán az iskolai menza népszerűsége sosem látott magasságokba emelkedett, ami segíti a diákok egészséges táplálkozását. Remélhetőleg az új rendszer másik fontos célja, az ételpazarlás csökkenése is megvalósul.

Családsegítő és gyermekjóléti szolgálatok

Kapcsolatban állunk a családsegítő és gyermekjóléti szolgálatokkal. A fő cél megelőzni a tanulók veszélyeztetettségét. Szükség esetén részt veszünk a gyermekjóléti szolgálat által szervezett eszmegbeszéléseken. Ugyancsak kapcsolatot tartunk az iskola-egészségügyi szolgáltatókkal az évente kötelező szűrővizsgálatok megszervezése érdekében.

Alapítványok

A fentiek mellett fontos szerepet játszik mindennapjainkban az iskolához kötődő számos alapítvány (amelyeket itt külön nem sorolok fel)²⁷, amelyek különböző fontos célok elérését teszik lehetővé: kirándulástámogatások, diákcsere lebonyolítása, diákszociális ösztöndíj, az oktatás feltételeinek javítása, a valamely területen kiváló eredményt elért

²⁶ A fontosabb külső kapcsolatokra és a velük való kapcsolattartásra ld. SZMSZ, 45-46. pp.

²⁷ Részletesebb tájékozódást nyújt az iskola honlapja: <https://tooldvgimnazium.hu/fooldal/alapitvanyok-egyesulet>

diákok díjazása. Az alapítványokhoz hasonlóan nagy segítséget jelent a Toldy Ferenc Gimnázium Sport – és Kulturális Egyesület is.

A szülőkkel fenntartott együttműködés jelentőségét aligha kell hangsúlyozni. Támogatásuk és együttműködésük elengedhetetlen munkánk sikeres folytatásához. A kapcsolattartás a szaktanári munkának is fontos része (pl. a fogadóórákon), de az osztályfőnököknek van talán a legnagyobb szerepe a mindennapi kapcsolattartáson és a szülői értekezleteken keresztül. A formális kapcsolattartási formákon túl a különböző rendezvények, mindenekelőtt a szülői bál is fontos színterei ennek. Az iskolavezetés (a bálon kívül) elsősorban a számos kérdésben (házirend, éves munkaterv stb.) véleményezési joggal bíró iskolai szülői munkaközösségen keresztül tartja a kapcsolatot a szülőkkel.²⁸ Megjegyezném még, hogy a szülői támogatás a nevelésen túl az iskola működésében is tetten érhető, például a fizikaszertár már említett felújítása is részben a szülői bál révén nyújtott anyagi támogatásnak köszönhetően valósult meg.

Egyetemek

A Toldy több egyetemmel is ápol kapcsolatot elősorban a tanárképzés terén. Gyakorlólhelye vagyunk Eötvös Loránd Tudományegyetemnek, továbbá a Pázmány Péter Katolikus Egyetemről és a Testnevelési Egyetemről érkeznek hozzánk rendszeresen hallgatók iskolai gyakorlatra. Ezen kapcsolatoknak a haszna mind az iskolai tanítási gyakorlatok újragondolása, mind az esetleges tanárutánpótlás szempontjából jelentős.

Alumni

Iskolánk életében fontos szerepet töltenek be öregdiákjaink, akár a szülői bál szervezéséhez nyújtott segítségükkel, akár az alapítványoknak nyújtott adományokkal, akár a Toldys Diáknapok egyik állandó rendezvényén, a Toldy Akadémián való részvétellel (pl. a zsűri tagjaiként), vagy éppen az öregdiákok szervezete révén.

Svájci diákcseré

Több évtizedes múltra tekint vissza a svájci Kantonschule Rychenberg (Winterthur) iskolával fenntartott diákcseré-program. A program népszerű a diákok körében, és kiváló lehetőséget biztosít a diákok számára a nyelvgyakorlásra, a tanárok számára pedig immár évtizedes kapcsolataik ápolására.

---

²⁸ Az SZMSZ pontosabban iskolai szülői választmányként említi. SZMSZ, 33. p.

Nyugdíjas kollégák

Gimnáziumunkért éveken-évtizedeken át elkötelezetten munkálkodó egykori kollégáinkkal nyugdíjba menetelük után is igyekszünk fenntartani a kapcsolatot. Programjaink, rendezvényeink szívesen látott vendégei, továbbá a Toldy Ferenc Alapítvány segítségével karácsonyoként kisebb ajándékkal is kedveskednek nekik a jelenlegi toldysok. Az ajándékokat az iskola tanulói adják át nekik, ami a szociális nevelés szempontjából is értékkel bír.

Az iskola honlapja

Az iskola honlapja az elsődleges felület jelenleg a külvilág, és benne az érdeklődő, tájékozódni vágyó szülők és gyermekeik számára. A honlap már több, mint egy évtizede készült, és bár megjelenésében ma sem vall szégyent más iskolai honlapokkal összevetve, informatika hátterét tekintve már elavultnak tekinthető, továbbá menürendszere is bonyolult, a tájékozatlan felhasználó nehezen igazodik ki rajta.

Évkönyv

Az iskola évkönyve évtizedek óta jelenik meg minden évben (leszámítva a tavalyi évet, amikor anyagi okokból nem jutott forrás a kiadására, szerencsére idén sikerült pótolni a mulasztást egy dupla évkönyvvel). A színvonalas, tartalmas kiadvány hű tükrre iskolánk életének és eredményeinek.

Elképzelések

A szülőkkel fenntartott kapcsolat további erősítését fontosnak tartom. Elképzelhetőnek tartom olyan foglalkozások, előadások megszervezését (a korábban létező Toldy Estek mintájára), amelyeken egy-egy fontos, az iskolával és a gyerekekkel összefüggő témáról esne szó (pl. drogprevenció, bullying, a digitális világ kihívásai, a túlterhelés stb.) – amennyiben van erre igény. A formáról és a tartalomról a szülői munkaközösséggel szeretnék egyeztetni.

Az iskola honlapját újra kell gondolni. Nem átalakítani kell, hanem (informatikai értelemben is) teljesen új honlapra van szükség, valamint tartalmi szempontból is felül kell vizsgálni, hogy elsősorban az iskola életéről tudósítson. Megjegyzem, a honlap átalakításának terve már 2022-ben felmerült, de végül nem került rá sor. Idén ismét előkerült a téma, a megvalósítás a jövőre vár.

Korábban jó kapcsolatot építettünk ki az ungvári Drugeth Gimnáziummal. Sajnos a Covid19-világjárvány, majd a háború hatására meggyengült a kapcsolat, szeretném újraéleszteni, amint lesz rá lehetőség.

Elképzelhetőnek tartom további külső kapcsolatok kiépítését is például az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárával, az OTP Fáy Alapítvánnyal, amelyek szakmai napokat, előadásokat és tematikus foglalkozásokat tarthatnának diákjaink és a kollégák számára. Előbbi a közelmúlt történetének megismerését, utóbbi a pénzügyi tudatosságot erősíthetné tanulóinkban. Várom továbbá kollégáim javaslatait is.

Összegzés

Szélsébesen változó és egyre inkább bizonytalanak tűnő világunkban nehéz öt évre előre látni és tervezni. Ráadásul elképzeléseimnek egy része köthető csak határidőhöz, más elemek viszont folyamatosak. Az alábbiakban programom néhány eleme kapcsán azért megpróbálom megbecsülni a bevezetés és megvalósulás várható idejét.

Önhittség lenne azt gondolni, hogy az igazgatói szerepkörbe való beletanulás könnyed és gyors folyamat. Az első tanév jelentős részét az új feladatkörök elsajátítása teszi ki. Emellett szeretném az átmenetet a lehető legzökkenőmentesebben megvalósítani.

Mivel a gimnázium új korszakba lép, elengedhetetlen az új irányok kijelölése. Nem szeretnék ezekben egyedül dönteni. A tanév folyamán megbeszéléseket szeretnék folytatni az elképzelések összegyűjtése érdekében, majd ennek nyomán készülne el a cselekvési terv.

Fontos feladatnak tartom a felvételi rendszer korábban részletezett módosítását. Reményeim szerint már az első évben elvégezhető a leendő osztályfőnökök korábbi kijelölése, valamint a szóbeli felvételin szerepkörük esetleges növelésének végiggondolása. A második évtől lehet megvalósítani (különleges lelkesedés és kreativitás esetén már korábban is) a felvételi folyamattal összefüggő, korábban említett eseményeket. A további években pedig értékelésük nyomán lehet, ha szükséges, módosítani.

Nem várthat magára sokáig az órarend rendezése, remélhetőleg az alapelvek lefektetése még jelen tanévben végbe megy, és már az idén szeptemberben induló tanévre megfelelő órarendet tudunk összeállítani. Remélhetőleg legkésőbb a második évben elkészül, és üzemelni kezd az új honlap. Az egyéb kommunikációs csatornákon való megjelenést is legkésőbb ekkorra tervezem.

A Határtalanul Programban és a Demokráciajátékban való részvétel előzetes tervezést és lelkes kollégákat (is) igényel. Természetesen bízom benne, hogy a kollégák látnak fantáziát ezekben a programokban, ebben az esetben indulhatnak el, valószínűleg legkorábban a második évtől.

Hatalmas feladat lesz a 175. évfordulóról való megemlékezés. Ennek elemeinek megtervezését minél hamarabb el kell kezdeni, és akár több év alatt kidolgozni, majd a jubileumi évben az egyes programokat megvalósítani.

A nyugdíjba menő kollégák búcsúztatása és utánpótlásuk megoldása folyamatos feladat lesz. Szeretném, ha az ötödik év végére a Toldy megújult nevelőtestülete a toldys szellemiség jegyében továbbra is egységesen dolgozhatna a gimnázium magas színvonalának megőrzésén, miközben legalább annyira lesz képes megfelelni a XXI. század állandóan megújuló kihívásainak, mint napjainkban.

Budapest, 2026. március 13.

.....
Perger Zoltán